Aug. en Sept. 1911. № 8 en 9.

MAANDBERICHT

VAN HET

Nederlandsche Zendelinggenootschap.

(Gesticht in 1797.)

113de Jaargang.

Voorzitter: G. van der Giesen, Predikant, te *Rotterdam.*
Thesaurier: G. H. Voorhoeve, **'s Gravendijkwal 111,** te *Rotterdam.*
Zend.-Dir.: J. W. Gunning, Zendelinghuis, **Rechter Rottekade 63,** te *Rotterdam.*
Dir.-Secr.: Joh. Rauws, **R. Rottekade 63** (Part. **Spoorsingel 25**), te *Rotterdam.*

Nederlandsche Zendingsschool.

Voorzitter: Prof. Dr. J. J. P. Valeton Jr., te *Utrecht.*
Rector: Dr. A. M. Brouwer, **Spoorsingel 17,** te *Rotterdam.*
Director: J. W. Gunning, Zendelinghuis, **Rechter Rottekade 63,** te *Rotterdam.*
Secretaris: Joh. Rauws, **R. Rottekade 63** (Part. **Spoorsingel 25**), te *Rotterdam.*
Thesaurier: G. H. Voorhoeve, **'s Gravendijkwal 111,** te *Rotterdam.*

INHOUD.

1. Verslag van den staat en de werkzaamheden van het Nederlandsche Zendelinggenootschap, van 1 Juli 1910 tot 30 Juni 1911. — 2. Verslag der Algemeene Vergadering van het Nederlandsch Zendelinggenootschap, gehouden Woensdag 12 Juli. — 3. Nationale Collecte. — 4. Contributiën, Collecten, Bijdragen van Hulpgenootschappen, Giften en Legaten.

Verslag van den staat en de werkzaamheden van het Nederlandsch Zendelinggenootschap, — 1 Juli 1910 tot 30 Juni 1911. —

Jezus zeide tot hen: Het is hun niet van noode heen te gaan; geeft gij hun te eten. [Mattheus 14 : 16.

Een moeilijke eisch is het, dien Jezus aan de discipelen stelt, die groote schare in de woestijn te spijzigen. Maar Hij zou dien eisch niet gesteld hebben als Hij niet wist, dat zij daaraan konden voldoen. Hij was er immers zelf om Zijne kracht in hunne zwakheid te volbrengen. Met dat al blijft het voor de discipelen een moeilijke eisch, eene beproeving van hun geloof.

De scharen waren Jezus gevolgd in de eenzaamheid om de woorden des eeuwigen levens van Zijne gezegende lippen op te vangen. Machtig was dat woord van Jezus en het legde beslag op de harten. In die mate dat de menschen alles verlieten om maar bij Hem te zijn en er niet aan dachten om tijdig naar hunne steden terug te keeren. Jezus schijnt ook zoo zeer van de geestelijke dingen vervuld, dat Hij de stoffelijke behoeften vergeet. Straks zullen die scharen hongerig worden en dan zullen zij geen voedsel kunnen bekomen. De discipelen maken zich ernstig ongerust; eindelijk verstouten zij zich, Jezus daarop te wijzen. „Deze plaats is woest, en de tijd is nu voorbijgegaan; laat de scharen van U, opdat zij heengaan in de vlekken en zichzelven spijze koopen." Daarop geeft de Heer dat antwoord, dat ten zeerste hunne verbazing wekt: „Het is hun niet van noode heen te gaan; geeft gij hun te eten."

Moeten zij die groote schare te eten geven? Het is een onmogelijkheid. Zij geven zich rekenschap van de grootte der schare en hare behoeften, en tevens van de geringe middelen, die hun ten dienste staan om in die behoeften te voorzien. Vanwaar zouden zij brooden koopen om deze allen te doen eten? Filippus heeft al uitgerekend, dat twee honderd penningen niet toereikend zijn om een voldoende hoeveelheid te koopen. Maar al beschikten zij over zooveel geld, hier in deze eenzame plaats hebben zij niet meer dan vijf brooden en twee vischjes. „Maar wat zijn deze onder zoovelen?" Het overleg leidt tot bezorgdheid, en de bezorgdheid voert tot moedeloosheid. Wat zijn deze onder zoovelen? Hoe groot is die schare en hoe vele zijn hare nooden. De middelen om daaraan tegemoet te komen zijn te gering, die beteekenen niets.

Dat zou iedereen gevonden hebben, die zich met dit probleem moest bezig houden. Maar Jezus vindt het niet. Hij ziet menschen en dingen menigmaal zoo geheel anders dan de discipelen doen. Hij houdt er menigmaal ook een geheel andere wijze van rekenen op na. Jezus vindt die middelen volstrekt niet te gering om in de behoeften dier groote schare te voorzien. Maar vijf brooden en twee vischjes! zeggen de discipelen. Veel is het niet, maar het is toch een gave Gods en geen enkele gave Gods is te verachten. Jezus, die in alles de hand des Vaders erkent, wordt niet bezorgd of moedeloos. Hij weet, dat God zorgen zal. Zouden zij, die naar het brood des levens hunkeren, omkomen van gebrek aan vergankelijk brood? Zou Hij, die het meerdere geven kan, ook niet het mindere kunnen schenken?

Zonder ophef, zonder onrust zendt Hij de discipelen onder

de schare om de groote menigte te ordenen, en dan als er orde is, als allen zijn neergezeten, neemt Hij het brood, dat zij nebben, uit hunne handen. Na gedankt te hebben, deelt Hij het uit onder de discipelen en de discipelen brengen het aan de schare. Hij breekt en deelt uit, zoolang tot allen verzadigd zijn. Waar Hij zegent, daar zegent Hij overvloedig. Zijne zegeningen overtreffen alle verwachting.

Welk eene ernstige en beteekenis-volle les geeft Jezus hier aan Zijne discipelen. Straks zullen dezen geroepen zijn Zijn werk voort te zetten. Dan zullen zij staan tegenover een geheele wereld, een wereld die ligt in de zonde, maar die tot haren wettigen Koning moet worden teruggebracht. Dan zullen zij staan tegenover groote scharen van menschen, die zondaren zijn en daarom diep rampzalig, maar die tot zaligheid geroepen worden. Tegenover groote behoeften zullen zij geplaatst worden en dan zal het bevel hun weer tegen klinken: geeft gij hun te eten. Zij zullen worden geroepen om in de geestelijke behoeften, die zich openbaren, te voorzien. Welk eene taak! Het schijnt een onmogelijkheid, want wat zijn deze weinigen onder zoovelen? Wat zijn die enkele eenvoudige mannen tegenover de priesters en geleerden van het heidendom? Toch veracht de verheerlijkte Heiland deze weinigen niet; Hij heeft ze als een gave uit de hand Zijns hemelschen Vaders ontvangen. Hij stort Zijnen Heiligen Geest in hen uit. En dan mogen zij het hunne in Zijnen dienst stellen: hun gaven hun talenten, hun krachten om die aan te wenden tot uitbreiding van Zijn koninkrijk. Rustig en zonder ophef gaat hun arbeid voort, maar ziet, de zegeningen vermenigvuldigen zich. Dagelijks worden er tot de gemeente toegedaan; het Evangelie wint overal veld en breidt zich naar alle kanten uit. En overal heeft het dezelfde uitwerking: bevrediging wordt geschonken aan de diepste behoeften van het zondaarshart; zielen worden overgebracht uit de duisternis in het wonderbaar licht om de deugden te verkondigen van Hem, die daartoe geroepen heeft. Wonderbaar heerlijk!

Het werk der apostelen wordt voortgezet tot op den huidigen dag, en het zal voortgezet worden, totdat aan alle einden der aarde het Evangelie gepredikt wordt. Dat is het groote werk, waarmee wij ook voor ons deel bezig zijn; het groote werk, dat ons door God is opgedragen en waarvan wij Hem verantwoording schuldig zijn. Het is een heerlijk maar ook een moeilijk werk, dat God ons heeft opgedragen. En als wij terug-

zien op het jaar, dat achter ons ligt, en als wij zien op de huidige eischen van dat werk, dan gevoelen wij meer de moeilijkheid dan de heerlijkheid.

Wij zien groote scharen, die moede en mat zijn, scharen die het brood des levens behoeven voor hunne hongerige zielen. Er komt een krachtige roepstem tot ons, een vraag om bevrediging van de diepste zielsbehoeften. Geheele volkeren ontwaken en min of meer bewust van den toestand, waarin zij zich bevinden, vragen zij: kom over en help ons! Al vraagt onze Mohammedanen-Zending op Java niet direct vermeerdering van het getal zendelingen, toch is er dringende behoefte aan uitbreiding van het werk. Alle krachten moeten worden ingespannen om de gemeenten tot meer zelfstandigheid en grooter krachtsontwikkeling te brengen. Wanneer het werk flink aangevat wordt, is op O. Java nog belangrijke uitbreiding te wachten. Maar inzonderheid vraagt de Heiden-Zending alle aandacht, zoowel op Celebes als op Oost-Sumatra. Het werk breidt zich uit; tal van scholen verrijzen. Om het bestaande in stand te houden en op te kweeken, is reeds vermeerdering van het getal onzer zendelingen gewenscht. Maar bovendien zijn er zoovele vragen uit nog onbewerkte streken, dat wij terstond onzen arbeid zouden moeten verdubbelen om aan al die aanvragen te voldoen.

Wij maken er ons bezorgd over. Was het niet aangenamer, als die aanvragen maar uitbleven? Wij kunnen immers niet; wij hebben geen geld, geen arbeidskrachten. Wij zijn geneigd te vragen: Heer, laat de scharen toch van U. Maar neen, de Heiland zegt: „Het is hun niet van noode heen te gaan; geeft gij hun te eten." Wij? Hoe zullen wij kunnen? De bezorgdheid slaat over in moedeloosheid. Wij overzien de scharen en maken onze rekening op, maar neen, het gaat niet; zoo groot zijn die nooden en zooveel geld zou er noodig zijn om er in te voorzien. Wat wij hebben is dus veel te gering. Maar Jezus rekent anders en Hij veracht het geringe niet. Ook in onzen geestelijken arbeid zijn wij zoo materialistisch. Vooral in de Zending is het gevaar zoo groot om te zeggen: Het koninkrijk Gods komt — als er maar geld is. En heeft de Heiland ons niet geleerd: Zoekt eerst het koningschap Gods — en al deze dingen zullen U worden toegeworpen? Jezus rekent anders; Hij veracht het geringe niet, maar ziet er een gave Gods in. Het geringe, dat wij hebben, mogen wij in Zijne hand leggen. Hij zal het zegenen. En dat geringe vermenigvuldigt Hij, wonderbaar heerlijk, totdat de scharen verzadigd zijn.

Het moeilijke voor ons schuilt daarin, dat wij het geringe, dat wij hebben, in Zijne hand moeten leggen. Wij zijn geneigd om Hem er buiten te houden en met Zijne macht niet te rekenen. Wij zitten bij elkander en de een legt het weinigje, dat hij heeft, bij het weinigje, dat de ander heeft. Dan tellen wij op en merken, dat het totaal nog gering is en nog geheel ontoereikend om in de nooden der volkeren te voorzien. Wij moeten om dit reusachtig probleem op te lossen meer geestelijk zijn; wij moeten het met onzen Koning durven wagen. Als wij, ieder voor zich, ons geheel in Zijnen dienst stellen, dan zal Hij Zijne kracht in onze zwakheid volbrengen en ongekend heerlijke dingen zullen wij aanschouwen. En wat voor ieder persoonlijk geldt, geldt ook voor de gemeente des Heeren in haar geheel. Er is nog zoo veel kracht binnen in haar, die niet tot openbaring komt. Er is nog te weinig belangstelling voor de uitbreiding van het Godsrijk. Er is nog te weinig kennis van de groote dingen, die God in onze dagen bezig is te doen. Als de gemeente gaat meeleven, als zij komt tot ontwikkeling van al hare krachten, dan kan het immers niet anders, of spoedig zal het Evangelie aan alle creaturen gebracht zijn.

Welk een groote taak wordt ons in de Zending gesteld; een taak met betrekking tot ons persoonlijk geloofsleven, want Zending is een „arbeid der ziel"; maar ook een taak met betrekking tot de gemeente des Heeren. En dan een taak met betrekking tot de volkeren, die God op onzen weg gesteld heeft.

Maar welk een heerlijke taak! Als wij ons laten zegenen, worden wij voor velen ten zegen gesteld. Zendingsarbeid brengt een zegen voor het eigen geloofsleven, want hij brengt in onmiddellijke aanraking met den levenden God. Zendingsarbeid brengt nieuwe levenskracht in de zendende gemeente. Maar bovenal, zendingsarbeid brengt geestelijke en stoffelijke g ederen aan de volkeren. Een zegen, die alle verwachting overtreft.

Zoo schoon heeft de Edinburger Conferentie het gezegd:

„Gods voorzienigheid heeft ons geleid in een nieuwe wereld van gelegenheid, van gevaar en van plicht. God vraagt van ons niets minder dan een' nieuwen opzet van ons leven, vuriger, meer ingespannen en meer zelfopofferend dan voorheen. Maar wanneer, zooals wij gelooven, de weg van plicht de weg van openbaring is, dan sluit deze gestrenge eisch van plicht in zich de verzekering, dat God grooter is, meer liefdevol, dichterbij en meer bereid ons te helpen dan iemand zich heeft kunnen indenken. Voorzeker, wij zijn dan geroepen tot nieuwe ontdekkingen van Gods groote genade en almacht, voor ons-

zelven, voor de kerk en voor de wereld, om in de kracht van dat hechter en stouter geloof in Hem de nieuwe eeuw en de nieuwe taak met nieuwe toewijding tegemoet te treden." *) Geve God ons dit te verstaan. Doe Hij ook het Genootschap, dat reeds tot zoo grooten zegen gesteld werd, komen tot nieuwe ontwikkeling van kracht, opdat het beantwoorden kan aan de zware eischen, waarvoor het in deze tijden gesteld wordt.

Na dit inleidend woord willen wij verslag geven van het belangrijkste, dat op onze zendingsvelden gebeurd is. Alvorens daartoe over te gaan, zij het ons vergund een enkel woord te wijden aan sommige personen, die ten nauwste met onzen arbeid zijn verbonden.

In de eerste plaats denken wij aan Br. J. W. Roskes, die na een onvermoeiden arbeid van meer dan 40 jaren op 1 April den actieven dienst des Genootschaps verlaten heeft. Wij behoeven hier niet in herhaling te treden van wat reeds in het Maandbericht van April door en over Br. Roskes geschreven is. Alleen willen wij nogeens in dit Jaarverslag wijzen op de vele diensten, die Br. Roskes aan het Genootschap bewezen heeft en nogeens uitspreken een woord van zeer hartelijken dank. Al gaat hij de stad Rotterdam metterwoon verlaten, wij behouden hem toch als lid van het Hoofdbestuur en de Uitvoerende Commissie, waar zijn weloverwogen adviezen op prijs worden gesteld.

Op onze Jaarvergadering hopen wij te begroeten Br. en Zr. Duymaer van Twist, die na een 9-jarigen zwaren arbeid in het Ziekenhuis te Modjo-warno met verlof naar het Vaderland kwamen. Eveneens de ZZ. E. Hulsebos, D. Verwaal en H. de Ruyter, de beide eersten van het Ziekenhuis te Modjowarno, de laatste van het hulpziekenhuis te Sonder (Minahassa). Zr. Hulsebos hadden wij het vorige jaar reeds verwacht, maar bereidwillig stelde zij haar verlof uit om Zr. Verwaal in de gelegenheid te stellen in het Vaderland herstel te zoeken voor ernstige ongesteldheid. Tot ons leedwezen is het Zr. Verwaal niet toegestaan naar de tropen terug te keeren, zoodat zij den dienst des Genootschaps verlaten moest en een anderen werkkring zocht. Wij blijven dankbaar hare liefde en toewijding gedenken, waardoor velen het lijden verzacht werd. De ZZ.

*) Uit de „boodschap van de Wereld-Zendings-Conferentie te Edinburg, 1910"

Hulsebos en de Ruyter mogen zich gelukkig in goede gezondheid verheugen.

Br. en Zr. de Vries zijn nog in het Vaderland, maar over enkele maanden hopen zij naar Indië terug te keeren en den arbeid in Swaroe te hervatten.

Br. Hofman is nog steeds aan het ziekbed gekluisterd, maar gelukkig is vooruitgang in beterschap te bespeuren. Toch is deze ziekte voor onze Broeder en Zuster, die menigmaal met heimwee aan Posso denken, een zware beproeving. Trooste God hen naar den rijkdom Zijner genade.

In den loop van dit verslagjaar zijn enkele jeugdige zendelingen uit ons midden uitgegaan om ginds de gelederen te versterken of opengevallen plaatsen in te nemen. Br. en Zr. Van der Endt gingen naar Bolaäng-Mongondou om er hunne krachten aan de opvoeding der jeugd te wijden. Br. en Zr. Wesseldijk vertrokken naar Posso om er eerlang de opengevallen plaats van Br. en Zr. Hofman in te nemen. Zr. Roose reisde naar Modjo-warno om er Javaansch te leeren en de taak van Zr. Hulsebos tijdelijk te vervullen. Br. en Zr. Welsz en Br. en Zr. Stenstra gingen naar de Minahassa, waar zij aan de kweekschool te Koëranga verbonden werden. Stelle God deze jeugdige Broeders en Zusters tot grooten zegen!

Hen volgende op hunne reis naar Indië worden onze gedachten vanzelf bepaald bij den Zendingsconsul Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam, die de aankomenden steeds zoo vriendelijk ontvangt en hun allerlei nuttige wenken en aanwijzingen geeft. Door zijne bemiddeling hebben de onderwijzers heel wat op onderwijsgebied kunnen bestudeeren gedurende hun verblijf op Java. De tegenwoordigheid van den Zendingsconsul is echter in bizondere mate van belang in die gevallen, waarin Regeering en Zending met elkander in aanraking komen. De Regeering kan bij elke gelegenheid het advies van dezen deskundige inwinnen, terwijl de Zending in hem een pleitbezorger vindt voor al wat recht en billijk is. Een verblijdend feit is dat Regeering en Zending in zijne adviezen volkomen vertrouwen stellen en in toenemende mate zijne hulp begeeren. Wat den arbeid des Genootschaps betreft hebben wij den Zendingsconsul inzonderheid te danken voor zijne bemiddeling bij de plannen tot conversie der scholen in de Minahassa, die nog steeds op een bevredigende oplossing wachten. Verder bij de subsidie-regelingen, die nog in een staat van wording verkeeren en bij

requesten, die op afdoening wachten. Op 1 September zal het 5 jaar geleden zijn, dat het zendingsconsulaat ingesteld werd. Op de vraag van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, of wij wenschten, dat het Zendingsconsulaat na dien datum bestendigd werd, hebben wij zonder eenige aarzeling bevestigend geantwoord. De stichting van het Zendingsconsulaat is een der belangrijkste gebeurtenissen uit de zendingsgeschiedenis van den laatsten tijd, waarop op de Wereld-Zendings-Conferentie te Edinburg met nadruk de aandacht gevestigd werd.

Br. van Boetzelaer stelt zich voor in September met verlof naar het Vaderland te komen. Het zal voor ons van veel beteekenis zijn hem over allerlei zaken te raadplegen. Zijn overkomst zal de ontwikkeling van het zendingswerk ten goede komen. Br. Crommelin te Modjo-warno zal hem gedurende dat verlof als Zendingsconsul vervangen. Hoe ongaarne wij hem uit Modjo-warno zien heengaan, toch moesten wij de belangen van het onderdeel bij de belangen van het geheel achterstellen. En wij deden het met vrijmoedigheid, omdat wij ervan overtuigd zijn, dat Br. Crommelin zich met ijver en takt aan deze moeilijke taak zal wijden. Sterke God hem daartoe!

Met dankbaarheid gedenken wij hier ook de belangrijke diensten, die de agenten des Genootschaps in Indië aan onzen arbeid bewijzen. Br. D. J. Boss van Charante, predikant te Batavia, was bereid de plaats van hoofd-agent in te nemen, die door het vertrek van Br. W. F. Breyer was open gekomen. Br. J. Kruyt te Modjokerto wijdde zich met nieuwen ijver aan zijne taak, nadat Br. Luinenburg den werkkring Segaran had overgenomen; de resultaten waren terstond merkbaar. Br. C. Hengeveld bleef te Soerabaja de belangen des Genootschaps behartigen, terwijl Br. J. H. Hiebink Rooker na zijn terugkeer van verlof weer als vertegenwoordiger in de Minahassa optrad. Aan Br. J. G. de Haan te Taratara worde een woord van dank gewijd voor de uitnemende wijze, waarop hij Br. Rooker gedurende diens verlof vervangen heeft. Bij vernieuwing bevelen wij het Genootschap in aller gewaardeerde belangstelling aan!

Java.

Het probleem van den Islam vraagt in de zendingskringen hoe langer hoe meer de aandacht. Op de Conferentie te Edinburg nam het een voorname plaats in de besprekingen in, maar

inzonderheid denken wij aan de in den aanvang dezes jaars gehouden Conferentie te Lucknow van zendelingen onder de Mohammedanen en aan de oprichting van het tijdschrift „The Moslem World", dat uitsluitend aan de Mohammedanen-Zending gewijd is. En niet alleen in zendingskringen, maar ook in vele andere trekt de Islam de aandacht. In het land van Dozy en Snouck Hurgronje behoeven we dit niet nader aan te toonen.

Met verwondering en blijdschap werd op de Edinburgsche Conferentie kennis genomen van den belangrijken arbeid onder de Mohammedanen op Java. Daar waren meer Mohammedanen tot het Christendom overgegaan dan in de geheele overige Mohammedaansche wereld. Vergeten mag men daarbij niet, dat het Mohammedanisme op Java nog vele animistische bestanddeelen bevat; dat het bij velen aan de oppervlakte zit, al dringt het dan ook hoe langer hoe dieper door. Maar toch moet de zegen, dien God ook op dezen arbeid schonk, ons tot groote dankbaarheid stemmen.

In onze Oost-Java-Zending met hare 6 zendeling-leeraren tellen wij in 40 gemeenten 12832 Christenen. Onder die gemeenten zijn er 4 met meer dan 1000 zielen; de gemeente Modjo-warno heeft er zelfs 2613. Wie de moeilijkheden van den arbeid onder Mohammedanen kent, zal zich over deze uitkomst verblijden, al vergete men daarbij niet, dat het doel nog lang niet bereikt is en nog velen moeten toegebracht worden. Gelukkig hebben wij in het ressort Swaroe gelegenheid tot het aanleggen van nieuwe ontginningen, en daardoor tot het vormen van nieuwe Christen-dessa's.

Twee belangrijke vraagstukken zijn thans in onze Oost-Java-Zending aan de orde: het zelfonderhoud der gemeenten en eene speciale opleiding van voorgangers. Door de aanhoudende geldelijke zorgen, waarin wij verkeeren, wordt onze aandacht hoe langer hoe meer gevestigd op de noodzakelijkheid, dat de inlandsche gemeenten in haar eigen onderhoud leeren voorzien. Daarom werd er bij de Conferentie op aangedrongen, dat zij dit vraagstuk ernstig onder de oogen zou zien. Wel voorzien enkele gemeenten in het ressort Modjo-warno al langen tijd in eigen behoeften, maar in andere ressorten is daarop niet altijd stelselmaug genoeg aangestuurd. De Conferentie is echter hoopvol gestemd voor de toekomst. Al moet nog enkele jaren geduld worden geoefend, de grootere gemeenten van meer dan 400 zielen kunnen tot financiëele zelfstandigheid worden geleid, de kleinere alleen dan, wanneer de oeconomische toestand zeer gunstig is.

De speciale opleiding van voorgangers hangt ten deele met het vraagstuk van het zelf-onderhoud samen. In verschillende groote gemeenten zijn de ambten van onderwijzer en voorganger reeds gescheiden; onderwijzers, die bizonderen aanleg voor het werk van voorganger bezaten, werden uitsluitend daarmee belast, maar een speciale opleiding ontvingen ze niet. De behoefte daaraan wordt hoe langer hoe meer gevoeld, maar de grootste moeilijkheid was eene zoodanige opleiding te verkrijgen buiten bezwaar van 's Genootschaps kas. Een gezonde regel van zendingspraktijk is, dat eerst dan tot de scheiding der ambten van voorganger en onderwijzer mag worden overgegaan, wanneer de gemeenten het traktement (en de speciale opleiding) van den voorganger kunnen dragen. De Conferentie heeft thans op dezen grondslag een plan ontworpen, dat weldra uitgevoerd worden zal. Van het Genootschap werd slechts gevraagd de bouw van zes woningen in Modjo-warno, die voor de onderwijzers die in speciale opleiding genomen worden bestemd zijn. De kosten worden geraamd op *f* 3000.—, te verdeelen over 3 jaren. Door bizondere omstandigheden is het Bestuur in staat een deel dezer som toe te zeggen buiten bezwaar van de kas. Ook hierin is een bizondere leiding Gods te bespeuren.

Na deze mededeelingen van algemeene strekking bespreken wij elk ressort afzonderlijk.

Modjo-warno.

Wanneer de Javaansche voorgangers hun jaarlijksch verslag uitbrengen over hunne gemeenten, zetten zij daarboven: „droefheid en blijdschap der gemeente". Eerst beschrijven zij de schaduwzijden van het gemeenteleven en dan pas wijzen zij op de verblijdende verschijnselen. Daar is veel voor te zeggen. Begint men met de lichtzijde, dan vergeet men de schaduw zoo licht, en toch is de laatste dikwijls het leerzaamst.

Ook in Modjo-warno is schaduw omdat er licht is. Wat het meest in het oog valt is het mislukken van den rijstoogst, waarvan de gevolgen duchtig gevoeld worden.

Het kerkbezoek ging achteruit of bleef hoogstens stationair, deels als gevolg van den oeconomischen toestand. Toch werkte daartoe ook mede het besluit van den kerkeraad, dat huwelijks-inzegeningen voortaan niet meer Zondags, maar in de week moeten plaats hebben. Nieuwsgierigen, die meer om het opgetooide bruidspaar dan om de preek ter kerk kwamen,

blijven nu weg. Een groot voordeel is echter, dat heel wat drukte van de feestvieringen niet meer op den Zondag valt. Een andere oorzaak van verminderd kerkbezoek ligt in het werken op de suikerfabrieken, die liefst christenjongens om hunne praktische bruikbaarheid en verstandelijke ontwikkeling in dienst nemen, maar die gedurende 5 maanden (den maaltijd) op Zondag doorwerken.

Het cholera-gevaar trok gelukkig aan de gemeenten voorbij; in Modjo-warno eischte deze vreeselijke ziekte 4, in Ngoro 2 slachtoffers.

In de regeling van het godsdienstonderwijs aan de schoolkinderen kwam een uitnemende verbetering. Tot dusver werd dit, voorzoover het Nieuwe Testament aangaat, buiten de gewone schooluren gegeven, maar nu is het in het gewone leerplan opgenomen. De vrees, dat de kinderen der Mohammedanen zouden weg blijven, is beschaamd. Op een paar scholen, waar het Christen-element in de minderheid is, was een tijdelijke onbeduidende teruggang, maar dat was dan ook alles. Zoo worden ook deze kinderen met het Evangelie bekend gemaakt. De kwaliteit van het onderwijs is in den laatsten tijd veel verbeterd, dank zij de verbeterde opleiding der onderwijzers. Toch dreigt ook hier het gevaar, dat dezen teveel in het onderwijs opgaan en te weinig oog hebben voor de algemeene godsdienstige opvoeding der gemeente.

Te Moeter, aan den voet van het gebergte, werd een nieuwe school gesticht, daar de afstand naar Modjo-warno te groot was voor de kinderen;zij werd geheel door de leerlingen der ambachtsschool gebouwd. Eenige weken na de opening bedroeg het getal leerlingen al meer dan 100.

In de gemeente Bongso-redjo (= welvarend volk) was nogal onrust. Het ontbreekt die gemeente niet aan uiterlijke welvaart, maar wel aan broederliefde en eensgezindheid. De voorganger werkt er intusschen uitnemend.

De gemeente Kertoredjo is de gemeente der intellectueelen; tal van jongens gaan vandaar in gouvernements-dienst, meest als onderwijzer; anderen bezoeken de hoofdenschool te Probolinggo, een zelfs de landbouwschool te Buitenzorg. Het landbouw-proefveld, dat de Regeering er liet aanleggen, is van veel beteekenis voor de ontwikkeling dier gemeente. Toch is hier de afstand tusschen rijken en armen grooter dan voor een opgewekt gemeenteleven dienstig kan zijn.

In de gemeente Ngoro werd de schuld, die op de kerk rustte, geheel afgedaan, zoodat zij voortaan zichzelf bedruipen kan. Dit is van te meer beteekenis, daar de bevolking arm is.

In Modjogoeloeng nam het kerkbezoek toe, terwijl de school zich op dezelfde hoogte handhaafde (meer dan 40 leerlingen).

Te Soembergondang werd de schoolkerk geheel vernieuwd, terwijl het aantal leerlingen der school van 20 tot 35 steeg.

Verblijdend is, dat de Christenen in dit ressort zich hoe langer hoe meer aan evangelisatie gaan wijden. Een evangelist Pahinten werd aangesteld, die in zijn arbeid trouw door een paar ouderlingen wordt bijgestaan. In verschillende richtingen werden tochten ondernomen om overal aanknoopingspunten te vinden voor uitbreiding van het Godsrijk. Op deze tochten deed zich weer sterk de behoefte aan Javaansche Christelijke lectuur gevoelen.

Kweekschool. Onder de uitnemende leiding van Br. Kats geeft de kweekschool alleszins reden tot dankbaarheid. Alle leerlingen der hoogste klasse zijn in 1910 bij het eindexamen geslaagd; zij vonden daarna eene plaats als onderwijzer op de scholen in de verschillende ressorten. Voor den nieuwen cursus werden 20 leerlingen opgenomen, zoodat het aantal leerlingen nu 33 bedraagt.

Veel zorg werd besteed aan de lessen in Onderwijs- en opvoedkunde en aan het praktisch werk van de leerlingen der hoogste klasse op de lagere scholen te Modjo-warno. De kennis, in andere vakken opgedaan, wordt dan aangewend en toegepast op het leven. Met den dagelijkschen omgang en de opleiding in het internaat leveren deze lessen de beste gelegenheid om op de vorming direct in te werken.

Door het aanschaffen van de noodige instrumenten kwam vooral het onderwijs in de natuurkunde beter tot zijn recht. Dit is een zeer dankbaar leervak, dat bijdraagt tot het weren van bijgeloof en tot het tegengaan van verkeerde voorstellingen, maar tevens tot verheerlijking van den Schepper. Voor het onderwijs in de plantkunde verkreeg de school de beschikking over een stuk grond, waarop verschillende gewassen, als tabak, maïs, enz. verbouwd werden. Daarna werden de z.g. tweede gewassen geplant, waaraan in den omtrek weinig gedaan wordt. Ook deze proefneming slaagde uitnemend en was alzoo voor grooteren kring dan de leerlingen der kweekschool van nut. Na afloop van den oogst werd onderwijs gegeven in de sawahbewerking.

Een zestal lagere scholen in het ressort Modjo-warno staan mede onder toezicht van den Directeur der kweekschool. Ook op deze werd onderwijs in den landbouw gegeven, ter-

wijl Mevrouw Kats voortging met haar onderwijs in het batikken aan enkele meisjes der vervolgklassen; jammer is, dat gebrek aan fondsen slechts toelaat deze proef op kleine schaal te nemen. De jongens der vervolgklassen krijgen bovendien afzonderlijk les in het opstellen van brieven en eenvoudige administratie. Onderwerpen als: spaarbank, belasting enz. werden met hen behandeld; m.a.w. hun wordt eenige vorming gegeven voor den gouvernements-dienst. De gewone leergang op de lagere scholen loopt over 4 jaren, maar voor hen, die iets meer verlangen dan de voor allen noodzakelijke kennis, wordt er een cursus van 2 jaren aan toegevoegd.

De beweging naar vooruitgang, die op verscheidene plaatsen op Java in meerdere of mindere mate merkbaar is, heeft ook de inlandsche onderwijzers in dit ressort bereikt. Met de wereld buiten Modjo-warno komen ze hoe langer hoe meer in aanraking. De onderwijzers gaan daardoor beter begrijpen, hoe belangrijk hun werk is en dat het den geheelen persoon vordert. Natuurlijk, dat zij weleens tot overdrijving geneigd zijn, waartegen gewaakt moet worden. Eene pensioenregeling voor hen, die 30 of meer jaren de Zending gediend hebben, is zeer gewenscht.

Ziekenhuis. Nu Br. Duymaer van Twist met verlof naar Holland gegaan is en de beide diakonessen eveneens, rust op Br. Zegers Verhoeven een zware taak. Trouw wordt hij daarin bijgestaan door den dokter-djawa Ismael, terwijl de beide plaatsen der diakonessen vervuld zijn door Zr. Roose, die na hare studie van het Javaansch Zr. Hulsebos kon vervangen, en Zr. Van der Linden van Batavia, die zoo welwillend was tijdelijk de plaats van Zr. Verwaal in te nemen.

Aan het afzonderlijk gepubliceerde Jaarverslag ontleenen wij de volgende cijfers: het Ziekenhuis heeft 203 bedden beschikbaar. Gedurende het jaar 1909 (de statistiek over 1910 bereikte ons nog niet) werden 1406 patiënten opgenomen; het aantal verpleegdagen bedroeg 58.432 en het gemiddeld aantal patiënten per dag 189. Polyklinisch werden behandeld 5919 personen of gemiddeld 120 per dag. Het geheele aantal patiënten bedroeg alzoo 7325; (2558 Christenen en 4767 Mohammedanen); dat der verpleegdagen 58.432, dat der consultaties 36967. De patiënten waren aldus in te deelen: 3254 chirurgische, 1281 ophthalmologische, 2659 interne, 131 obstetrische.

Het inlandsch personeel, dat aan het ziekenhuis verbonden is, bestaat uit 19 mannelijke en 19 vrouwelijke personen. Voor dezen is een speciale opleiding ingevoerd, waarbij aan hunne geestelijke vorming een voorname plaats is ingeruimd.

De man, die in het Ziekenhuis het geestelijke werk verricht, is de bekende Pariman. Moeilijk is zijn werk, telkens aanknoopingspunten te zoeken bij menschen, die dikwijls geheel buiten de christelijke gedachtenwereld leven; altijd pioniersarbeid te verrichten, waarop soms weinig, meestal geen vrucht gezien wordt. Al veel is gewonnen, wanneer door het verblijf in het ziekenhuis vooroordeelen tegen de Christenen en het Christendom worden weggenomen. Een ware verkwikking is het voor hem onder de melaatschen te arbeiden, die over het algemeen meer toegankelijk zijn voor het Evangelie dan andere zieken. Daar wordt vrucht van de prediking gezien. In dat oord van ellende is tevredenheid en innerlijke vrede. Daar is de dood overwonnen.

Ambachtsschool en Spaarbank. Om volledig te zijn, moeten we ook deze nuttige instellingen vermelden, maar plaatsruimte laat niet toe er veel van te vertellen. Belangstellende lezers verwijzen wij naar de uitvoerige verslagen, die in de Mededeelingen vanwege het Ned. Zend. Gen. Jaarg. 1911 No. 2 opgenomen zijn.

Kediri en Madioen.

Zoo uitvoerig wij waren over het ressort Modjo-warno, zoo kort moeten wij zijn over het ressort Kediri. Lagen van het eerste uitvoerige verslagen ter onzer beschikking, door ziekte was Br. de Munnik helaas verhinderd ons zijn Jaarverslag toe te zenden vóór het opstellen van dit algemeen verslag. Ook waren de mededeelingen over het eigenlijke zendingswerk in den loop des jaars schaarsch. Voorzeker geldt ook hier: geen tijding, goede tijding.

Uit de statistieken maken wij op, dat er vooruitgang is te bespeuren. Het aantal gemeenteleden klom in het ressort Kediri van 1857 tot 1959, in Madioen van 373 tot 376. In beide ressorten samen werden 111 personen gedoopt en 31 als lidmaat aangenomen. Ingezegend werden 21 huwelijken. Het aantal leerlingen der scholen daalde in Kediri van 629 op 549, terwijl het aantal geregeld opkomenden steeg van 457 op 469. In Madioen steeg het eerste cijfer van 84 tot 89, en daalde het laatste van 67 op 66. Zonder nadere verklaring heeft men echter aan die cijfers niet veel.

Met schrik vernamen wij, dat in dit ressort de pest is uitgebroken. Gelukkig schijnt de ziekte te worden gestuit. Geve God, dat het gevaar geheel worde afgewend!

Paree-redjo.

Daar Br. A. Kruyt gedurende het verlof van Br. de Vries den werkkring Swaroe waarneemt, is Br. Cornet met het waarnemen van dit ressort belast. Dat kan nog wel eenigen tijd duren, daar Br. Kruyt in de maand Juni naar Modjo-warno verhuist om daar den arbeid van Br. Crommelin over te nemen gedurende diens verblijf in Batavia. Het was een moeilijke, maar voor zijne vorming uitnemende leerschool, die Br. Cornet hier moest doormaken. Op maatschappelijk gebied viel er in dit erfpachtsperceel heel veel te verbeteren, maar dank zij de maatregelen, door Br. Kruyt genomen, is het Br. Cornet gelukt een goede orde van zaken te handhaven. De administratie is op deugdelijken voet geschoeid en over het algemeen kwam de pacht goed binnen, al hadden de pachters door misgewas met tegenspoed te worstelen. Meer moeilijkheden leverde het geestelijke werk, dat hier uit den aard der zaak zoo nauw met het maatschappelijke verbonden is. Het gehalte van de opwonenden is niet al te best; zij zijn indertijd gerecruteerd uit de onderste lagen der Javaansche samenleving. En wat erger is, ook het gehalte der onderwijzers-voorgangers laat te wenschen over. Zoo is Paree-redjo niet in staat, een degelijken onderwijzer naar den voorgangers-cursus te zenden. Gelukkig kan het nu een onderwijzer uit Modjo-warno tot voorganger laten opleiden, zoodat er op den duur verbetering komen zal.

Met veel ijver wijdde Br. Cornet zich aan de ziekenbehandeling, waardoor hij veler vertrouwen won en tevens een dieper blik in de volksziel kon slaan. In 1910 werden behandeld 606 interne patiënten, 103 ooglijders, 230 wondpatiënten, totaal 993 patiënten. Aan bijdragen van de zieken werd *f* 27.78½ ontvangen, welk bedrag voortdurend stijgen moet, daar de menschen moeten leeren niet alles om niet te ontvangen.

Swaroe.

Br. A. Kruyt werkte in Swaroe met groote opgewektheid. Voor dezen ervaren zendeling was het van veel beteekenis dit belangrijke ressort, waarin voor een goed deel de toekomst der Java-Zending ligt, van naderbij te leeren kennen evenals hij kort geleden het erfpachtsperceel Paree-redjo kon bestudeeren. Hij heeft dan ook lange dagreizen gemaakt om alle ontginningen te bezoeken en zich door eigen aanschouwen een oordeel te vormen. Het belangrijk verslag, dat wij reeds publiceerden

in het Maandbericht van Mei, geeft enkele resultaten van deze studie, die alleszins de opmerkzaamheid verdienen.

Het jaar 1910 kenmerkte zich door groote kalmte in de oudere gemeenten, Swaroe, Peniwen, Wonoredjo. Daarentegen openbaarde zich eene steeds in kracht toenemende beweging in de jongere gemeenten, Sitiardjo, Tambakredjo, Tambakasri. Te Peniwen werden na belijdenis gedoopt 12 volwassenen, te Wonoredjo 14, te Sitiardjo 52, te Tambakredjo 22 en te Tambakasri 34, welke getallen in den loop van 1911 zullen stijgen. Br. Kruyt, die vroeger weleens bij het vernemen van zulke voor Java bizonder hooge getallen het hoofd geschud heeft, kwam thans door nadere kennismaking terug van de meening, alsof alleen materieele bedoelingen bij zulke overgangen op den voorgrond staan. Wanneer Mohammedanen zich in Christen-nederzettingen vestigen, is dat zeer zeker tot verbetering hunner levensomstandigheden. Maar het feit, dat zij uit het Mohammedaansche dessaverband uitgaan en zich onder Christenen op hun gemak voelen, bewijst dat er toeneiging tot het Christendom bestaat. Wanneer zij dan na een jaar of langer onderwijs genoten te hebben, worden gedoopt, zijn het geen volmaakte Christenen, maar bij de meesten is toch de geestelijke invloed van het Evangelie te bespeuren. Zij worden opgenomen in een krachtig gemeenteverband. En dan niet alleen enkele individuen, maar geheele huisgezinnen.

In dezen werkkring kan nog niet van finantiëele zelfstandigheid gesproken worden; toch wordt krachtig in die richting gestuurd.

Het flinke hulpziekenhuis, dat in Swaroe is, bood Mevrouw Kruyt—Pijsel de gelegenheid, hare medische kennis weer ten dienste te stellen van de lijdende menschheid. Tot 1 Juli werden op de polykliniek behandeld 966 patiënten met 7148 consultaues, en klinisch 208 patiënten met 5312 verpleegdagen. Mevrouw Kruyt vroeg als zendeling-arts eene speciale subsidie voor dezen arbeid aan. Het ligt in de bedoeling, het hulpziekenhuis eerlang tot den rang van ziekenhuis te verheffen door de uitzending van een zendeling-arts, wat door een nieuwe subsidie-regeling mogelijk gemaakt wordt.

Segaran.

Zooals wij in ons vorig jaarverslag nog konden meedeelen, werd Br. Luinenburg met den arbeid in dit ressort belast. Na door Br. J. Kruyt in het werk te zijn ingeleid is hij met toenemende blijdschap werkzaam.

Ook in dit ressort wordt geklaagd over het mislukken van den oogst, waardoor de arme bevolking terneergeslagen is. Het dreigend cholera-gevaar maakte de stemming gedrukt. Gelukkig waren de slachtoffers niet vele.

De opkomst in de Zondagochtendbeurten liet niet te wenschen over, evenmin die in de kinderkerk; de weekbeurten konden echter voller zijn. Ook de catechisaties werden goed bezocht; een verblijdend verschijnsel is, dat verscheiden Mohammedaansche kinderen deze geregeld bijwonen. Aan evangelisatie werd over het algemeen niet veel gedaan, daar de voorgangers der gemeenten te veel aan de school verbonden waren. De aandacht is er echter op gevestigd, daar meer werk van te maken; velen, die niet onverschillig zijn, kunnen nog toegebracht worden. Gelukkig werd door de kweekschool te Modjo-warno in het tekort aan onderwijzers voorzien, terwijl Br. Kats zoo bereidwillig was de scholen te bezoeken en den onderwijzers allerlei nuttige wenken te geven, die dankbaar opgevolgd worden.

De inlandsche gemeente te Soerabaja, die mede tot dezen werkkring behoort, moest het door haar gehuurde kerkgebouw verlaten, daar de grond aan een anderen eigenaar overging, die de huur niet wilde bestendigen. Br. J. Kruyt kon nu beslag leggen op een flink stuk grond, dat eigendom der gemeente wordt; daarop zal nu een nieuwe steenen kerk verrijzen, wanneer de daartoe benoemde bouw-commissie, bestaande uit de BB. J. Kruyt, A. Kruyt en S. Luinenburg de noodige fondsen verzameld heeft.

Van beteekenis is ook in dit ressort de ziekenpraktijk, waarin Br. Luinenburg wordt bijgestaan door twee te Modjo-warno gevormde verpleegsters en eene accoucheuse. In 1910 werden 2623 patiënten behandeld met 14125 consultaties, terwijl 5 patiënten in verpleging werden genomen met 79 verpleegdagen.

Minahassa.

Wanneer men tegenwoordig aan de Minahassa denkt, denkt men ook aan de „conversie", die al heel wat hoofden en pennen in beweging gebracht heeft en toch nog steeds haar waas van geheimzinnigheid bewaart. Wie zich van de plannen tot overdracht van Gouvernementsscholen aan de Zending op de hoogte wil stellen, verwijzen wij naar de brochure van Br. Gunning: „Het inlandsch onderwijs in de Minahassa en op de Sangir- en Talauer-eilanden" (Hollandia-drukkerij). Nog steeds wachten wij op eene eindbeslissing der Regeering, die

naar het schijnt niet lang meer zal uitblijven. Naar alle waarschijnlijkheid zal een bemiddelings-voorstel worden gedaan. Hoe dit ook moge uitvallen, in elk geval is er voor het zendingsonderwijs een schoone toekomst weggelegd. Door een nieuwe subsidie-regeling, die beter in de behoeften voorziet dan de tegenwoordige, zullen wij het onderwijs op hooger peil kunnen brengen. Ontslagen van al te drukkende geldzorgen, zullen wij in staat zijn reeds lang gekoesterde wenschen tot verbetering van het onderwijs te verwezenlijken.

Aan onzen schoolopziener Br. van der Waals hebben wij opgedragen een grondig onderzoek in te stellen naar den staat der Genootschaps-scholen, naar het onderwijs en de leerkrachten. Dit onderzoek is een uitnemende voorbereiding tot zijn toekomstigen arbeid, terwijl dit rapport ook voor ons van veel waarde is. Door eene bepaling in zijne instructie, waarbij hem het beheer der scholen in vacante ressorten werd opgedragen om hem met deze in nauw contact te brengen, ontstonden eenige moeilijkheden, daar zij te weinig rekening hield met de bestaande toestanden en de voorgangers-onderwijzers voor de verschillende deelen van hun werk onder verschillende chefs stelde. Wij hopen, dat door de schorsing dier bepaling de moeilijkheden uit den weg zijn geruimd.

Kweekschool. De onderwijzers Welsz en Stenstra, die wij op onze vorige Jaarvergadering afvaardigden, zijn in Januari vertrokken, nadat zij met goeden uitslag het examen in Maleisch en Land- en Volkenkunde van N.-Indië hadden afgelegd. Eind April zijn zij in de Minahassa aangekomen. Daar zullen zij het onderwijs aan de kweekelingen van Br. Hiebink Rooker overnemen. Deze blijft directeur en wordt meer in het bizonder belast met de leiding van het internaat en het onderwijs in de theologische vakken. De drie onderwijzers vormen samen eene schoolvergadering, die het leerplan en den rooster der lesuren ontwerpt en de belangen der school bespreekt.

Aan het eindexamen namen in 1910 3 kweekelingen deel, die allen met goede cijfers slaagden. Een vierde werd ziek en overleed. Tot de 1e klasse werden 10 leerlingen toegelaten, zoodat het geheele aantal thans 39 bedraagt. Dit zal spoedig tot 50 worden opgevoerd, terwijl bij de noodzakelijke verbouwing der school met een getal van 80 leerlingen wordt rekening gehouden. De kweekschool zal straks in de behoefte aan leerkrachten voor de geheele Minahassa moeten voorzien, terwijl zij voorloopig ook nog voor Bolaäng-Mongondou en Posso opleidt.

Ambachtsschool. Uit het Verslag over den cursus

1909-1910 blijkt dat de school 18 interne en 13 externe leerlingen telt. Hiervan zijn 29 Minahassers en de 2 anderen Sangireezen. Aan het eind van den cursus hebben 9 Minahassers en 1 Sangirees de school met diploma verlaten.

Geregeld onderwijs werd gegeven in: timmeren, meubelmaken, smeden, wagenmaken en metselen, terwijl twee maal per week de teekenlessen werden gehouden en eenmaal per week een les in de vormleer. De vervaardigde voorwerpen werden verkocht; vooral de bendy's hadden aftrek. Aan de school werd een inlandsche smidsbaas verbonden om in het hoefsmeden onderwijs te geven. De uitzending van Br. Westerveld als leeraar in het wagenmaken voldoet aan de verwachtingen.

Een onvoorziene moeilijkheid doet zich voor, die niet gemakkelijk zal zijn op te lossen. De jongelui, die klaar komen, hebben weinig lust in de Minahassa te blijven en zijn geneigd hun geluk elders te beproeven. In de Minahassa toch moeten zij heerendiensten verrichten, waarvan de leerlingen der kweekschool te Koeranga zijn vrijgesteld. Het komt niet gewenscht voor, te hunnen behoeve vrijstelling te vragen, daar deze hen boven hunne omgeving zou plaatsen. Een betere oplossing is intusschen nog niet gevonden.

Gemakkelijker was het in een andere kwestie een principiëel besluit te nemen. Tot nog toe gold bij toelating tot de school het z.g. moeridsstelsel. Alleen jongens, die een tijdlang als moerid bij een hulpprediker of zendeling aan huis hadden verkeerd, werden toegelaten. Daardoor had men de zekerheid, dat zij eenige beschaving en wat kennis hadden opgedaan vóór zij op de school kwamen, die nu op de gelegde grondslagen kon voortbouwen. De Regeering maakte echter bezwaar tegen dit stelsel, dat trots al zijn voordeelen toch den schijn van bevoordeeling van zekere kringen heeft. De Directeur en een paar leden van de Commissie van bijstand hadden geen bezwaar tegen verandering. Zoo werd een toelatingsexamen ingesteld, waaraan iedere jonge man deel kan nemen. Daarbij werden voor elk ressort een bepaald aantal plaatsen beschikbaar gesteld. Een soortgelijke regeling bestaat ook voor de Gouvernements-opleidings-school voor voorgangers te Tomohon en voldoet daar goed.

Hulpziekenhuis. Op de laatste vergadering van de Zendingsvereeniging in de Minahassa werd de vraag gedaan, of het ziekenhuis te Sonder van het Genootschap was of niet. Het verdient misschien aanbeveling deze vraag in ruimer kring te beantwoorden. Het ziekenhuis gaat uit van het hulp-

predikers-ressort Sonder, dat dan ook jaarlijks een belangrijke bijdrage schenkt. Het aandeel van het Genootschap is, dat het ten behoeve van de ziekenverpleging twee zendeling-diakonessen heeft uitgezonden en sedert onderhoudt.

De dankbaarheid der bevolking, zich openbarend in offervaardigheid, wordt steeds grooter. Toen het kerkbestuur te Batavia in strijd met een in 't vorig jaar genomen besluit beter oordeelde, dat geen bijdrage uit de gemeentekas gegeven werd, bracht de bevolking in vrijwillige giften meer op dan de bijdrage uit de gemeentekas bedroeg. De afdeeling „huisvlijt" kon voor een *f* 1000,— aan rotan-artikelen verkoopen, waarop *f* 300,— winst gemaakt werd ten bate van het ziekenhuis.

Op de polykliniek werden behandeld 7532 patiënten (tegen 6475 in 1908, 7013 in 1909). In het ziekenhuis werden 240 patiënten opgenomen met 5338 verpleegdagen. Bovendien werden 732 huisbezoeken afgelegd in omliggende plaatsen. Het inlandsche personeel bestaat thans uit: 1 jongen en 5 meisjes, terwijl 6 personen bezig zijn met het rotanwerk en 6 meisjes en 4 jongens het huiswerk doen.

Zijn de Zusters veel dank verschuldigd aan den Heer en Mevrouw Birkhoff, die naar Ternate verhuisden, zij roemen ook de hulp van den waarnemenden hulpprediker De Haan. De autoriteiten, inzonderheid de Officieren van gezonheid te Menado en Makassar, waren eveneens zeer welwillend.

Drukkerij. De indruk, dien wij reeds ten vorigen jare ontvingen, dat de drukkerij na terugkomst van Br. van der Roest weer flink vooruitging, is ten volle bevestigd, zelfs boven onze verwachting. Verblijdend is, dat ook het Ned. Bijbel Genootschap een drukwerk in het Bare'e aan onze drukkerij ter uitvoering gaf; een voorbeeld, dat navolging vinde! Er kon in Indië, vooral door de Broeders Zendelingen en Hulppredikers veel meer gebruik worden gemaakt van deze drukkerij en de daaraan verbonden toko.

Helaas bereiken ons in den laatsten tijd minder gunstige berichten omtrent den gezondheidstoestand van Br. van der Roest. Wij hopen van harte, dat hij spoedig herstelle.

Meisjesschool. Over de school voor dochters van hoofden en aanzienlijken in de Minahassa valt niet veel mee te deelen. Onder leiding van den Heer Beunders bleef zij rustig voortgaan. Het getal leerlingen bleef stationair. Enkele leerlingen der hoogste klasse ontvingen opleiding in de huishouding. Ernstig wordt overwogen, enkele meisjes op te leiden voor het klein-ambtenaars- en onderwijzeres-examen. De school wordt bedreigd door een Roomsche concurrente. De

Roomschen hebben nl. in Menado een „neutrale" school opgericht met ongeveer hetzelfde leerplan. Tot nog toe mogen er echter alleen katholieke kinderen worden opgenomen, maar zal dit altijd zoo blijven? „Een Roomsche neutrale school" — 't is anders wel aardig bedacht.

Zendings-Vereeniging. De hulppredikers Birkhoff en Ten Hove hebben de Minahassa verlaten, de eerste wegens overplaatsing naar Ternate, de laatste met eervol ontslag. Br. Duyverman werd overgeplaatst van Ratahan naar Maoembi, terwijl Br. G. Land, dienaar des Woords te Tagoelandang (Sangir-eilanden) benoemd werd tot hulpprediker van Ratahan. Wij verblijden ons, dat deze zich evenals zijne voorgangers met het beheer der scholen belasten wil en roepen hem een hartelijk welkom toe in de Minahassa. Het ressort Sonder bleef nog vacant en gaf aanleiding tot eenige moeilijkheden, zooals wij boven reeds mededeelden.

In de Minahassa wordt de stemming gedrukt door de langdurige onzekerheid omtrent de plannen der Regeering inzake de voorgestelde conversie der scholen. Wanneer eenmaal zekerheid verkregen is, kunnen de Hulppredikers, en de onderwijzers die wij uitzonden, zich met nieuwe opgewektheid aan hunne taak wijden; eene taak, die niet minder omvat dan de godsdienstige en zedelijke opvoeding der bevolking overeenkomstig de beginselen, die neergelegd zijn in het Evangelie van Jezus Christus.

Bolaäng-Mongondou.

Ook Bolaäng-Mongondou is een overwegend Mohammedaansche streek. De strijd is er fel tusschen hen, die den Islam aanhangen, en hen, die het Christendom begeeren. Degenen, die overgaan, hebben een offer te brengen; niet alleen dat zij in hun omgeving bespot worden, dikwijls worden ze ook vervolgd. Een paar malen is het gebeurd, dat doopcandidaten voor den hoogsten Mohammedaanschen godsdienstleeraar te Kotobangon werden geleid, maar het had geen uitwerking, want deze wist al te goed, dat het Gouvernement niet zou toelaten, dat hun hinderpalen in den weg gesteld werden. 't Bleek meer de bedoeling om vrees aan te jagen, maar het tegendeel werd bereikt, daar het nu duidelijk werd, dat men ongestraft kon overgaan.

Bovendien is er in Bolaäng-Mongondou nog veel heidendom, dat de Islam ongehinderd laat voortbestaan of in zich op-

neemt. Het geloof aan toovermachten beheerscht er het leven. Het is dus moeilijk arbeiden, maar de moeilijkste arbeid is niet de minst gezegende. Integendeel, ook hier is overvloedige stof tot danken. In het jaar 1910 mocht Br. Dunnebier aan 298 personen den Doop toedienen; het getal gemeenteleden steeg daardoor tot 1148. Op 1 Januari van dit jaar werden weer te Pontodon 28 Mongondowers gedoopt.

Voor één zendeling is of wordt deze arbeid te zwaar. Gelukkig dat Br. Dunnebier belangrijken steun gevonden heeft in Br. A. van der Endt, die wel meer aan het onderwijs zijne krachten wijden zal, maar die toch zendeling is in zijn hart en daarom zijn onderwijs zal beschouwen als onderdeel van den zendingsarbeid.

Toen Br. Van der Endt geslaagd was voor het examen in Maleisch en Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, was er geen reden hem nog langer in Holland op te houden. Wel scheen het een oogenblik, dat het daartoe nog komen zou, daar de Regeering op grond van nader ingewonnen informaties meende, dat Bolaäng-Mongondou voor een „hoofden-school nog niet rijp was." Toen echter geantwoord werd, dat de stichting eener „hoofden-school" niet in onze bedoeling lag, maar alleen een Europeesche lagere school, die zoo noodig als voorbereiding voor een hoofden-school kon dienst doen, liet de Regeering hare bezwaren tegen de voorgenomen uitzending niet meer gelden. Bovendien waren wij door een belofte aan het Zelfbestuur gebonden; een belofte, die wij gedaan hadden als antwoord op eene vraag, die door bemiddeling van de Regeering indertijd tot ons gekomen was. Wij zien het gevaar niet voorbij, dat een dergelijke school, wanneer het onderwijs te eenzijdig opgevoerd wordt, een geleerd proletariaat kan kweeken, dat voor zichzelf ongelukkig, anderen tot last is. Maar tegen dit gevaar zullen wij waken en wij hebben volkomen vertrouwen in Br. Van der Endt, dat deze met takt de school leiden zal, opdat zij niet ontwrichtend, maar opbouwend op de inlandsche maatschappij zal inwerken. Intusschen ligt hier een ernstig vraagstuk van zendingspraktijk, aan welks oplossing wij nog lange jaren zullen moeten werken. Noodig is in elk geval, dat het getal zendeling-leeraren versterkt wordt om den rijpenden oogst op tijd binnen te halen.

Posso.

Posso is het land van groote verwachting. Daarom is onze taak ten opzichte van Posso zoo ernstig en onze verantwoorde-

lijkheid zoo groot. Zegen legt verplichtingen op. Wie een zoodanig werk begint, kan niet halverwege ophouden, maar moet volhouden tot het einde toe. In Posso grijpt de beweging naar alle kanten om zich heen; wij moeten haar meester blijven. Doen wij dat niet, dan gaat zij ontaarden, dan dient zij den Islam inplaats van het Evangelie. Wij moeten meer zendelingen uitzenden; een nieuwe kring moet om den thans bestaanden worden heengelegd. En dan al verder.....

Onze hulp is ingeroepen voor het Paloe-dal (Z.O. van Donggala). Onze hulp is ingeroepen voor de Sadang-Toradja's. Onze aandacht is door hooggeplaatste regeerings-ambtenaren gevestigd op Mandar, waar een algemeene vraag is om onderwijs. Nemen wij de zorg voor die scholen niet op ons, dan zullen zij weer den Islam dienen, die zich overal opdringt en als een lavastroom langzaam maar zeker opstuwt.

Behalve uitbreiding heeft onze Posso-zending verdieping noodig. De behoefte aan eene kweekschool wordt hoe langer hoe meer gevoeld. Het bouwen wordt nog wat vertraagd, inzonderheid al weer om de kosten.

Deelen wij thans iets mede omtrent elken werkkring afzonderlijk.

Kasigoentjoe.

Zoolang Br. Wesseldijk nog bij Dr. Adriani in opleiding is, neemt Br. Alb. C. Kruyt dezen werkkring waar gelijk met zijnen eigenen. In 1910 bezocht hij Kasigoentjoe zes malen om er dan een 2 à 3 weken te blijven, teneinde de gemeenten op te bouwen en allerlei regelingen te treffen. Met belangstelling hebben de zendingsvrienden ongetwijfeld het leerzaam en opgewekt verslag van dezen werkkring gelezen in het Maandbericht van April.

In 1910 werden te Kasigoentjoe 29 en te Longkida 34 personen tot de gemeente toegevoegd. Van de gedoopten wordt goede getuigenis gegeven. Men leze de treffende woorden van Papa i Woente op de bladzijden 55 en 56 van genoemd Maandbericht.

Den 16en Juni werd te Kasigoentjoe voor de eerste maal het H. Avondmaal bediend, en een week later te Longkida. Jaren achtereen hebben degenen, die nu gedoopt zijn, het Evangelie gehoord; reeds lang gedroegen zij zich als Christenen. Daarom was er geen reden met het bedienen van het H. Avondmaal langer te wachten.

Reeds terstond wordt den jeugdigen Christenen geleerd iets

van het hunne af te zonderen voor de zaak des Heeren, inzonderheid van den rijstoogst. Te Longkida werd 16 October het eerste Christelijke oogstfeest gevierd, dat uitnemend slaagde. De collecte aan rijst bracht 1.90 picol op, vertegenwoordigend een waarde van *f* 11,40.

Ten opzichte van het huwelijk is het Toradja'sche burgerlijke huwelijk geheel gelaten zooals het altijd geweest is; alleen wordt het echtpaar Christelijk ingezegend en hiervan wordt aanteekening gehouden.

Het groote Mohammedaansche stranddorp Mapane levert voor Kasigoentjoe en Longkida veel verleiding op; inzonderheid moet steeds gewaakt worden tegen ontheiliging van den Zondag door bewoners van dat dorp. Nog veel tegenstand is te overwinnen, maar van de overwinning zijn wij zeker.

Koekoe.

Na het vertrek van Br. Hofman werden de To-Lage-dorpen, die tot den werkkring Kasigoentjoe behoorden, bij het ressort Koekoe gevoegd. Zoo kreeg Br. Schuyt een arbeidsveld, dat zich 6 uren naar het Noorden, 8 uren naar het Zuiden en 2½ uur naar het Oosten uitstrekt, omvattende 18 dorpen. In 8 van deze dorpen staat een school; de onderwijzers hebben tevens de zorg voor de omliggende dorpen. De meeste dier dorpen zijn pas een 4 jaren onder invloed der Zending.

Te Koekoe werden dit jaar 32 personen gedoopt, te Pandiri 22, en te Maliwoekoe 25; meest jonge lieden, aan wier overgang de invloed der school niet vreemd is. Vele ouderen hebben nog tal van bezwaren. Met groote belangstelling werd door hen de oogst van Papa i Woente afgewacht, maar het bleek niet, dat de voorvaderen wraak op hem oefenden. Het invloedrijke distriktshoofd Talasa begeert Christen te worden; deze overgang kan van ver strekkende beteekenis worden. Gelukkig, dat de beweging naar het Christendom reeds begon vóór hij tot dit besluit kwam; dit geeft getuigenis van de goede bedoelingen van degenen, die reeds overgingen.

Br. Schuyt bezocht de verschillende oogstfeesten, waar hij gelegenheid vond met kracht het Evangelie te prediken. Ook werden overal oogst-gaven gevraagd, van elk gezin 2 bossen en van hen, die reeds Christenen waren, 5 bossen. Deze rijst werd gedeeltelijk gebruikt voor het Kerstmaal, gedeeltelijk verkocht. Met het geld werden gemeentekassen gevormd. Een begin van zelfonderhoud.

Te Pandjoka besloot de bevolking in haar geheel over te gaan. Ernstig dooponderricht en onderzoek zal aan het toedienen van den Doop voorafgaan. Ook in Batoemontjoe, Tentena en Boejoe mpondoli zijn menschen, die den Doop begeeren. Zoo breidt het Godsrijk zich langzaam uit.

Pendolo.

Het is een zware taak voor Br. Kruyt om twee ressorten, die zoover van elkaar liggen, tegelijk te bedienen, maar met een gerust hart kon hij telkens Pendolo voor eenige weken verlaten, daar zijne echtgenoote met veel toewijding den arbeid overnam en hem geregeld van den gang van zaken op de hoogte hield.

In April werd de school te Pendolo geopend met 60 leerlingen, waaronder 20 meisjes. De beide onderwijzers verdeelen Zondags hun tijd tusschen Pendolo en Bo'e.

Een voornaam middel om de harten te winnen is ook hier de behandeling van zieken. Deze is geheel in handen van Mevr. Kruyt.

In de groote vlakte van de Kodina-rivier en aan de lage oevers van het Posso-meer liggen nog tal van dorpen, die op geregelde bewerking wachten. Ook behooren de landschappen Palande en Onda'e tot dezen werkkring. Men dringt daar aan op de plaatsing van onderwijzers. In Onda'e is er nu reeds een te Taripa gevestigd. Tusschen Taripa en Koekoe, den werkkring van Br. Schuyt, ligt een groote streek met verscheiden flinke dorpen, die op bewerking wacht. In Onda'e zal op den duur een eigen zendeling geplaatst moeten worden.

Een vreeselijke ziekte, waarvan men het karakter nog niet genoeg kent, heeft de streken om het meer geteisterd en veel slachtoffers gevraagd. Deze ziekte was aanleiding, dat een aantal mannen van Pendolo en Bo'e een gezin van acht personen vermoordden, omdat dezen volgens hun zeggen door hunne tooverkunsten de oorzaak waren van alle sterfgevallen. Toen de zaak was uitgelekt, heerschte er groote verslagenheid. De zuurdeesem van het Evangelie werkt slechts langzaam door.

Van verblijdenden aard is daarentegen het bericht, dat in het dorp Binowai in het landschap Bantjea, waar sedert 1908 een goeroe arbeidt, een 52-tal personen door den Doop in de gemeente werden opgenomen, 32 volwassenen en 20 kinderen. Dit is de eerste gemeente aan het Posso-meer; spoedig zullen er meer volgen.

Napoe en Besoa.

In Napoe en Besoa is geen vooruitgang te constateeren, eer teruggang. Wij zijn er echter van overtuigd, dat deze slechts tijdelijk is, en behoeven ons er niet over te verontrusten. Integendeel, een zuiveringsproces kan weleens noodig zijn. Door den grooten afstand konden de zendelingen van Posso slechts nu en dan de twee goeroe's die hier geplaatst waren, bezoeken. Van controle was geen sprake; bij hunne komst, die lang te voren bekend was, vonden zij alles in orde. Maar nu Br. ten Kate in Napoe woont en op onverwachte tijden controle kan oefenen, bleek dat zij niet tegen de vrijheid konden en daarvan misbruik maakten. Het gevolg is geweest, dat beiden ontslagen werden. Onlangs werden nieuwe goeroe's uit de Minahassa ontvangen, maar deze moeten zich eerst toeleggen op de taalstudie. Intusschen nam het getal schoolkinderen weer toe. In Besoa zijn er 42, waarvan 7 meisjes. In Watoetaoe 70, waarvan 25 meisjes.

Br. ten Kate heeft zich thans definitief te Watoetaoe gevestigd.

Een invloedrijk hoofd Oemana Lolo werd onlangs gevangen genomen onder beschuldiging van moord wegens hekserij. De zaak bleek echter van ouden datum, zoodat hij spoedig weer werd vrijgelaten. Gedurende zijne afwezigheid konden zijne dochters hem briefjes schrijven, dank zij het onderwijs dat zij genoten hebben. Dit maakte grooten indruk op de bevolking en werkte mede om de school populair te maken.

Br. ten Kate dringt er zeer op aan, dat de arbeid ook in Koelawi worde aangevangen, waar een vruchtbaar terrein ligt.

Deli.

De Deli-Zending (Oostkust van Sumatra) gaat op bizondere wijze de aandacht vragen. Op verzoek der daar arbeidende zendelingen werd het geheele Juni-nummer van de Maandberichten aan Deli gewijd. Treffende bizonderheden kan men daar over dit veelbelovende zendingsveld vinden, terwijl enkele goede illustraties er een kijkje op geven. Het getal gedoopten bedraagt nu reeds 703, waarvan in den loop van 1910 273 werden toegebracht, terwijl steeds meer personen om den Doop vragen. Vermeerdering van het aantal arbeiders is ook hier gewenscht onder deze bevolking van ± 130.000 zielen. Ten Zuiden moet onze arbeid zich aansluiten aan dien van de

Rheinische Mission. Ten Noorden moet hij een dam vormen tegen den opdringenden Islam uit Atjeh en de Gajo- en Alaslanden.

De belangrijke toelagen, die wij ontvangen voor de inspectie der z.g. bevolkingsscholen, 29 in getal, stelden ons in staat de Doesoen te verdeelen in 2 ressorten, Deli en Serdang. Met de gewone subsidies en de contributies, die de Bataksche Vereeniging int, werden de uitgaven bijna gedekt. Toch moesten wij nog een ƒ 1300,— daarbij leggen. Voor dit jaar kan de Bataksche Vereeniging aan contributies en regeeringssubsidie ƒ 27000,— uitkeeren, terwijl de uitgaven op ruim ƒ 28.000,— geraamd zijn. Getracht moet worden, het evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven te vinden; maar dit is een lastig vraagstuk, want zendingswerk plaatst ons telkens voor verrassingen. Bovendien groeit het werk, zoodat men meer op vermeerdering der inkomsten dan op daling der uitgaven bedacht moet zijn. Intusschen is er in dit opzicht meer licht dan ten vorigen jare, al hebben wij nog geen bevredigende oplossing gevonden.

Deli.

Het ressort Deli (vroeger met Serdang het ressort Sibolangit geheeten) bleef onder leiding van Br. Neumann, die na terugkeer van zijn verlof in April den arbeid hervatte. Verschillende nieuwe goeroewoningen moeten worden gebouwd, terwijl ook het huis van den zendeling hernieuwd worden moet.

Aan het onderwijs wordt veel zorg besteed. Een leerplan over 4 jaren loopende werd indertijd opgemaakt en ingevoerd. Het 4e leerjaar is nu aangevangen; de leerlingen moeten dus klaar komen en aan de maatschappij worden afgeleverd als bruikbare leden. Nu wordt echter de behoefte gevoeld om enkelen, die aan de gewone volksschool niet genoeg hebben voor hun latere leven, voortgezet onderwijs te verschaffen, tegen betaling natuurlijk.

Bij al deze plannen wordt het gebrek aan goed opgeleid hulppersoneel sterk gevoeld. Maar daarin zal na verloop van tijd de kweekschool, waarover wij straks spreken, kunnen voorzien.

Ook is schoollectuur zeer noodig. Br. Neumann is daarmee bezig. Oude boekjes worden herzien, nieuwe vervaardigd.

Serdang.

Na de terugkomst van Br. Neumann kon Br. Bodaan overgaan

tot het vormen van een eigen werkkring. Eenige gemeenten werden van Br. Neumann overgenomen; de Gouvernementsscholen verdeelden zij onder elkaar; zoo werd een scheidingslijn door de Doesoen getrokken en het nieuwe ressort Serdang was geboren. Br. Bodaan vestigde zich te Koeta-djoeroeng, waar door de Senembah-maatschappij welwillend een huis te zijner beschikking gesteld werd. Gode zij dank mocht hij van een ernstige ziekte herstellen en met lust den arbeid aanvatten.

Ook hier moesten in verschillende dorpen nieuwe schoolgebouwen en goeroewoningen worden gebouwd. Nog moeten enkele posten met goeroe's worden bezet en enkele minder geschikte goeroe's door betere worden vervangen. De meeste aandacht wordt aan de jeugd, aan het onderwijs gewijd, gedachtig aan de spreuk: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Op den Zondag trachten de goeroe's de menschen te vergaderen onder de prediking, wat hier beter daar minder goed gelukt. Zoo heeft men bv. in Pernangenan eene gemeente van 66 gedoopten met 2 ouderlingen en 2 goeroe's.

Merkwaardig is, hoe de Islam werkt. De Maleische vorsten op de Oostkust openen scholen, die ook toegankelijk zijn voor de zonen der Bataksche hoofden. De kinderen zijn op die scholen intern en krijgen alles gratis. Van die schoone gelegenheid wordt veel gebruik gemaakt. Wat kan verwacht worden, als deze jongens later hunne vaders als hoofden opvolgen? Wat zal de bevolking, wat zal de Zending van hen hebben te wachten? Noodzakelijk is, dat hier eenig tegenwicht geleverd wordt. De hoofden willen hunne kinderen ook wel naar den Zendeling sturen en voor kost en inwoning betalen. Br. Bodaan denkt er ernstig over op dit verzoek in te gaan.

Hoogvlakte.

Op de Hoogvlakte was het een jaar van grooten zegen. Op Pinksteren werden in Tjingkes en Dokan 150 personen gedoopt; later in Kaban-djahe, de woonplaats van Br. Van den Berg, 70. Op eigen initiatief der bevolking werd in de eerstgenoemde plaatsen een dankstond gehouden na den oogst. In Kaban-djahe trok het feit, dat het vroeger zoo beruchte hoofd Pa Mbelgah gedoopt werd, zeer de aandacht.

Verschillende nieuwe scholen werden gebouwd of in gebruik genomen; het getal is nu tot 13 gestegen. Het schoolbezoek en de opkomst in de godsdienstoefeningen is bevredigend.

Voor de leprozen-verpleging in Lao Si Momo stond de Re-

geering verhoogde subsidie toe, zoodat deze beter tot haar recht komen kan dan vroeger. Voor vele lijdenden wordt nu het levenslot dragelijker gemaakt. Ook hier blijken de melaatschen niet onvatbaar voor den invloed van het Evangelie. Helaas dat een hevige brand een paar huisjes van oppassers en de voorraadschuur in de asch legde, waarbij het zoontje van een dier oppassers in de vlammen omkwam.

Raja.

Van de officieele inwijding der kweekschool in October 1910 heeft Br. Smit een uitvoerig verslag gegeven in het Maandbericht van Juni. Wij behoeven hier niet in herhaling te treden en memoreeren slechts deze belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis der Deli-Zending. De kweekschool is dringend noodig; straks zal zij in de behoeften van meer dan 100 scholen hebben te voorzien. Thans werken de zendelingen reeds voor een groot deel met Karo-Bataksche goeroe's, maar aan hunne opleiding ontbrak nog te veel. Naar beter opgeleid personeel zien zij verlangend uit.

De aanvang van de school overtreft de verwachtingen. Zij telt reeds 30 leerlingen, in 2 klassen verdeeld. De geest onder de jongens is goed, al is het noodig dat zij onder strenge tucht staan.

Een der Minahassische goeroe's, door zendeling H. C. Kruyt in den aanvang der Deli-Zending hier gebracht, bewijst Br. Smit onwaardeerbare diensten. Hij, die al zoo lang onder de Karo-Bataks verkeert, heeft er slag van met de jongens om te gaan. Wij willen daarop nadruk leggen, omdat men gewoonlijk te weinig oog heeft voor het belangrijke werk van deze inlandsche zendelingen.

De kweekschool werd in het genot van Regeeringssubsidie gesteld, terwijl ook de subsidie voor den bouw en eerste inrichting afkwam. Moge zij zich bij voortduring in de goede richting ontwikkelen!

Binnenland.

Wanneer men zich rekenschap geeft van den tegenwoordigen stand van het zendingswerk, komt men vanzelf onder den indruk van de zware eischen, die gesteld worden. Het kost reeds zooveel het tegenwoordige werk te onderhouden. Hoe kunnen wij er aan denken, het werk uit te breiden en ook daar het Evangelie te brengen, waar het gevraagd wordt?

De sleutel van dit moeilijke vraagstuk ligt in dat deel van den zendingsarbeid, dat hier te lande verricht wordt. De Engelschen zouden zeggen: the home base; de Duitschers: die heimatliche Missionsarbeit; maar wij hebben er geen woord voor. Een eigenaardig verschijnsel, dat toont, hoe hier te lande deze tak van den arbeid te zeer verwaarloosd is. Op de ernstige pogingen, die door het Genootschap in combinatie met de Utr. Zend. Vereen. aangewend zijn om daarin verbetering te brengen, behoeven wij hier niet te wijzen. Te betreuren is, dat de resultaten nog niet grooter zijn door gebrek aan genoegzame samenwerking met andere corporaties. Intusschen hebben wij te doen wat onze hand vindt om te doen en rustig voort te gaan op den eenmaal ingeslagen weg.

Het zendingswerk moet een degelijke basis hebben in de zendende gemeente hier te lande. In die gemeente is nog zooveel latente kracht. Slechts een klein deel ervan leeft met de Zending mee en toont belangstelling en offervaardigheid. Dat groote deel, dat niet met de Zending leeft, dat de Zending niet kent, dat niet bidt voor de Zending, dat niet geeft voor de Zending, moet opgewekt worden uit dien slaap. Het moet gewezen worden op de groote dingen, die God in onze dagen bezig is te doen. Het moet gewezen worden op het voorrecht, mede te mogen arbeiden aan de komst van Gods Koninkrijk. Als de gemeente des Heeren zich in haar geheel ging opmaken voor de zaak van haren Koning; als zij allen partijstrijd beslechtte, die hare innerlijke kracht verteert; dan was het vraagstuk der Zending opgelost. Dan gingen er zendelingen uit en er zou geld zijn om hen te onderhouden en spoedig zou aan alle einden der aarde het Evangelie worden gepredikt. Het daartoe te brengen is de groote taak, waartoe God ons roept in dezen tijd.

Commissie I van de Wereld-Zendings-Conferentie te Edinburg hield zich bezig met een uitgebreid onderzoek van het vraagstuk, hoe het Evangelie aan alle niet-Christelijke volken gebracht worden moet. *) Zij voerde daartoe correspondentie met enkele honderden zendelingen in alle deelen der wereld en met tal van voormannen der kerk in de gechristianiseerde landen. Een harer vragen luidde: wat wel het zwaarste probleem was in verband met de zendingstaak. Een merkwaardig feit, dat tot ernstig nadenken stemt, is dat de groote meerder-

*) Medegedeeld door John Mott in zijn laatste boek: The decisive hour of Christian Missions, blz. 127. Dit boek, dat aan zendingsvrienden ter lezing zeer aanbevolen wordt, is ook in het Duitsch vertaald: die Entscheidungsstunde der Weltmission und wir (Basler Missionshandlung).

heid der correspondenten, hoewel door en door met den arbeid op het zendingsveld bekend, en zonder van elkander iets af te weten, antwoordde: de toestand van de zendende gemeente (home church). Dat is het, wat wij ook in ons land gevoelen en waar wij alle aandacht aan moeten wijden om het zendingswerk goed te kunnen doen.

Onder de middelen, die worden aanbevolen om dit vraagstuk tot oplossing te brengen zijn er verschillende, die reeds door ons in toepassing worden gebracht. Gewezen wordt bv. op de noodzakelijkheid om de predikanten voor den zendingsarbeid te winnen. In ons land wordt reeds aan de Universiteiten onderwijs in de zendingsgeschiedenis gegeven; van de drie hoogleeraren met het geven van dit onderwijs belast, zijn er twee leden van ons hoofdbestuur, tevens oud-rectoren onzer zendingsschool en één bestuurder. Maar bij de speciale pogingen, die door ons aangewend worden, denken wij inzonderheid aan den predikanten-cursus te Velp in September 1910 onder leiding van onzen Zendingsdirector, die de geschiedenis der Minahassa-zending behandelde. Deze lezingen werden in Rotterdam en 's Gravenhage voor een kring van belangstellenden herhaald en zullen eerlang in druk verschijnen.

Een ander middel is de prediking. Daarbij behoeven wij niet stil te staan. Door verschillende leden van ons hoofdbestuur en door bestuurders en medewerkende leden, inzonderheid door onze zendingsmannen en zendelingen met verlof werden tal van spreekbeurten vervuld, in kerk en concertzaal of wel in de vrije natuur.

Dan wordt inzonderheid aanbevolen: het interesseeren van bepaalde kringen voor bepaalde zendingsposten. Daarmee heeft men in verschillende landen voortreffelijke resultaten bereikt. Ook in ons land wint dit streven hoe langer hoe meer veld. In die mate, dat onze Zendingsdirector reeds geheel in beslag wordt genomen door de vragen, die van alle kanten komen om schriftelijke of mondelinge toelichting van dit streven en den weg om er toe te komen. De belangstelling, die zich in deze richting openbaart, moet worden geleid en georganiseerd. Op dit gebied doen zich natuurlijk tal van moeilijkheden voor, die niet opeens kunnen worden opgelost. Dit gaf de Permanente Commissie van Gelderland ten vorigen jare aanleiding op de Jaarvergadering eene motie voor te stellen, waarbij het Hoofdbestuur uitgenoodigd werd het initiatief te nemen tot het vormen eener Commissie, samengesteld door de verschillende zendingscorporaties om de classicale zendingsvereenigingen of Commissies van advies te dienen in

de keus van een arbeidsveld. Het Hoofdbestuur is op dit voorstel ingegaan en zal op de a.s. Jaarvergadering in dien geest een voorstel doen. In enkele afdeelingen volgt men het voorbeeld der Classicale vereenigingen en wil men ook de aandacht op een bepaalden post vestigen. Behalve de onder-afdeeling Leeuwarden, die voor Pendolo arbeidt, willen de onder-afdeeling Drachten en de afdeeling Meppel zich voor Swaroe interesseeren. Een voorstel wordt aan de Jaarvergadering gedaan om aan dit streven in onze Algemeene Bepalingen ruimte te bieden. Het zou ons te ver voeren, een volledig overzicht te geven van al wat op dit gebied geschiedt; te meer, omdat dit werk op verschillende plaatsen nog in een stadium van voorbereiding verkeert. Alleen willen wij nog melden, dat in Rotterdam een poging gedaan is om de maandelijksche bidstonden in eere te herstellen. En met bizondere dankbaarheid willen wij noemen den Bond van Hulpvereenigingen, die nieuwe levenskracht gaat ontwikkelen.

Ook boeken over de Zending zijn noodig en actueele berichten in de dagbladen. Br. Gunning heeft dit jaar enkele brochures uitgegeven; wij noemden reeds die over „het inlandsch onderwijs in de Minahassa enz.", maar inzonderheid vestigen wij hier de aandacht op de brochuren-reeks van de Hollandia-Drukkerij over de Zending. Grootere of kleinere artikelen worden geschreven voor kringen, die daarom vroegen. Meer is te wachten. Onze periodieken mogen zich gaandeweg in meer belangstelling verheugen, al is het getal abonné's op de Mededeelingen betrekkelijk gering en niet evenredig met den dikwijls zeer belangrijken inhoud.

Deze binnenlandsche organisatie van ons werk is nog voor verbetering en uitbreiding vatbaar. Maar het werk is zoo overstelpend, dat het aan een voldoend getal arbeidskrachten ontbreekt.

Het werk van ons Genootschap vraagt hier natuurlijk uitsluitend bespreking. Dit verhindert ons niet met dankbaarheid te erkennen wat ook door andere corporaties op dit gebied in gemeenschap met ons verricht wordt. In het bizonder denken wij aan het Nederlandsch Bijbelgenootschap, dat reeds als zoodanig aan alle zendingsvrienden sympathiek zich hoe langer hoe meer voor den zendingsarbeid verdienstelijk maakt. Niet alleen door de instelling van het Zendingsconsulaat, maar in den laatsten tijd ook door plannen, waarover wij een volgend jaar meer zullen kunnen zeggen dan nu. En dan aan den Zendings-studieraad, die allerwege kennis verspreidt en belangstelling wekt.

Onder den binnenlandschen arbeid behoort ook de Nederlandsche Zendingsschool. Met dankbaarheid kunnen wij mededeelen, dat zij zich onder de leiding van haren derden rector voorspoedig blijft ontwikkelen. De nadeelen, die eene rectorsverwisseling altijd mede brengt, werden spoedig overwonnen, dank zij de wijze waarop Br. Brouwer zich in zijne taak inwerkte en den lofwaardigen ijver der kweekelingen, die dit mogelijk en aangenaam maakte.

De opleiding der zendelingen is een der belangrijkste en moeilijkste vraagstukken. In alle landen is men er mee bezig. De Wereld-Zendings-Conferentie te Edinburg wijdde er een belangrijk deel van haren tijd en kracht aan. Op de agenda van het „Voortzettings-Comité" neemt deze opleiding weer een voorname plaats in. Ook wij zijn er al zoo vele jaren ernstig mee bezig; de stichting der Zendingsschool was een zeer belangrijke stap om nader tot de oplossing te komen. Wat door ons in deze richting bereikt is en gepoogd wordt, trekt in buitenlandsche kringen de aandacht. In dit opzicht zijn wij zeker niet achterop en hebben wij een belangrijke taak te vervullen. Dit wil echter niet zegggen, dat wij er zijn; integendeel, wij zijn er nog lang niet. Aan een zendeling worden zoovele eischen gesteld. Het komt er op aan, den kweekelingen zooveel mogelijk mee te geven en daartoe den tijd der opleiding uit te koopen. De degelijkheid mag daarbij niet lijden onder de uitgebreidheid. Ook moet menigmaal het gewone lager onderwijs weer worden opgehaald, alvorens de eigenlijke opleiding een aanvang kan nemen. Na vier jaren moet reeds het examen voor de Indische Commissie worden afgelegd. De laatste twee jaren worden meer bepaald gewijd aan de studie der geneeskunde en der Indische talen, terwijl een speciale opleiding voor het toekomstig zendingsveld hoofdschotel moet zijn. Geve God den nieuwen rector wijsheid om de oplossing naderbij te komen.

In het Bestuur der school kwam verandering door het bedanken van Ds. H. Zeydner en Ds. W. Lamers als gedelegeerden van het Nederlandsch Zendelinggenootschap. In hunne plaats werden benoemd Dr. J. R. Callenbach, predikant te Rotterdam en Dr. H. Th. Obbink, hoogleeraar te Amsterdam.

De kweekelingen A. H. Jansen, F. J. Jens en J. van Muylwijk zijn op de Algemeene Vergadering der Utrechtsche Zendingvereeniging ingezegend. De eerste is voor Boeroe, de twee anderen zijn voor Nieuw-Guinea bestemd. De kweekeling G. ten Broek werd door het Sangi- en Talaut-Comité ingezegend en naar de Sangir-eilanden afgevaardigd. De kweekelingen Löwen en Nachtigal van de Doopsgezinde Zendingsvereeni-

ging hebben ons reeds verlaten; zij hopen in het najaar naar het zendingsveld uit te gaan.

De kweekeling H. Kraemer zal zich D. V. dit jaar aan het toelatings-examen tot de Universiteit onderwerpen. Indien hij slaagt, gaat hij geheel over in den dienst van het Nederlandsch Bijbel Genootschap om tot taalgeleerde te worden opgeleid.

In September hopen wij eenige nieuwe kweekelingen voor onzen zendingsarbeid te kiezen uit de leerlingen der Nederlandsche Zendingsschool, die bij het examen van zendeling-leeraar, dat door de Indische Commissie wordt afgenomen, geslaagd zijn. Tot nog toe werden onze kweekelingen van den beginne af vanwege ons Genootschap opgeleid, maar dit werd anders na de stichting der Zendingsschool. Sedert neemt deze school kweekelingen aan, die zij opleidt voor het examen van zendeling-leeraar aan het eind der 2e klasse (4e leerjaar). Uit degenen, die daarvoor geslaagd zijn, kiezen dan de beide deelnemende corporaties hare toekomstige zendelingen. Voor de eerste maal komt die keuze in dit jaar aan de orde. Hoeveel kweekelingen het N. Z. G. kiezen zal, is nog niet bepaald; dit hangt van allerlei omstandigheden af, die nu nog niet beoordeeld kunnen worden.

Aan het bedoelde examen zullen zich onderwerpen de kweekelingen D. C. A. Bout, H. G. van Eelen, A. A. van de Loosdrecht, D. Prins, J. Ritsema en E. M. M. Ruysch van Dugteren. Indien zij slagen, zal in overleg met hen de keus van hun toekomstig arbeidsveld en in verband daarmee van de corporatie, die hen in dienst neemt, bepaald worden. Hun 5e en 6e leerjaar (IIIe klasse) zullen zij dan besteden aan Indische talen, geneeskunde enz. Bij hen zal zich dan aansluiten de heer J. Pik, dien de U. Z. V. voor haren arbeid heeft aangenomen. Wij hadden verwacht, dat ook Ds. P. L. Krijger, missionair predikant van de Geref. kerken, dit doen zou. Hij woont reeds in Rotterdam en volgt enkele lessen. Maar de toestand van het zendingswerk op Soemba schijnt eene voorbereiding van een paar jaren, waarin hij den medischen cursus zou kunnen volgen, niet toe te laten.

In de eerste klas zitten thans de kweekelingen J. Bijkerk, J. Fey, L. Geerdink, P. J. Muinen, J. Wetstein en J. Woensdrecht. Zij hopen in dezen zomer tot de tweede (de theologische) klas te worden bevorderd. Hun getal zal worden vermeerderd met een vijftal jongelui, die op grond van eenig diploma dat zij bezitten het onderwijs der eerste klas niet meer noodig hebben.

Voor de nieuw te vormen eerste klas hebben zich een 9-tal aspiranten aangemeld, waarvan 7 werden toegelaten. Enkelen

hunner zijn ter voorbereiding eenigen tijd als diakoon werkzaam gesteld in de stichting Meer en Bosch te Heemstede onder de uitnemende leiding van den Heer Zegers, dien wij daarvoor veel dank verschuldigd zijn.

De behoefte aan een nieuw zendingshuis wordt zeer dringend. In het oude huis op de Rotte is te weinig plaats voor de bijna 30 kweekelingen, die wij in den volgenden cursus moeten herbergen. Maar een nieuw huis kost veel geld, en dat ontbreekt ons. Verhoore God onze gebeden en make Hij ons ook in dit opzicht ruimte!

In den kring van ons Hoofdbestuur kwam eenige verandering. De BB. Lamers en de Ridder meenden om verschillende redenen zich bij hun aftreden als voorzitter en vicevoorzitter van het Hoofdbestuur, de eerste ook als voorzitter der Uitvoerende Commissie, niet herkiesbaar te moeten stellen. In hunne plaats werden gekozen de BB. G. van der Giesen en J. R. Callenbach. Tot lid van het Hoofdbestuur werd gekozen Br. J. W. Roskes, die door zijn eervol ontslag als 2e secretaris het lidmaatschap verliezen zou. Eveneens Br. A. M. Brouwer, de nieuw-benoemde rector der Zendingsschool en Br. P. J. Muller, die na een verblijf in Transvaal terugkeerde.

De Finantiëele Commissie werd weer voltallig door de benoeming van de BB. W. H. van Oordt H.W.Azn. en J. A. L. Röder, beiden te Rotterdam.

In dit jaar ontvielen ons door den dood de volgende Bestuurders:

R. Oort, Ruurlo	1907
A. S. van Eerde, Utrecht	1882
R. Brink, Ruinerwold	1882
W. J. Coenen W.Nzn., Nijmegen	1863
J. H. van der Palm, Halfweg	1869
G. W. van Eerde, Loppersum	1869
J. H. L. Bouman, Nijmegen	1878
E. R. Borgesius, Appingedam	1865
A. Vis, Heerenveen	1864
A. de Boer, Deinum	1900
W. D v. Leeuwen Boomkamp, Haarlem	1893
G. Kouwenaar, Zutphen	1894
J. W. F. Lublink Weddik, Arnhem ...	1857
J. H. Heidenrijk, Tiel	1869

Onze agenten Hogeweg, Van Melle en Sijsling gingen voort met hunnen arbeid en brachten vele giften bijeen, terwijl zij tevens leden en begunstigers wonnen.

Geldmiddelen.

Achterstaande rekening sluit met een nadeelig saldo van *f* 14837.55½. Maar de noot onderaan de pagina vermeldt, dat door sedert ingekomen giften dit tekort is gedekt. Wij wijzen daarop met grooten dank aan God en menschen, en kunnen nu in een meer opgewekten toon over onzen financiëelen toestand spreken.

Er zijn inderdaad zeer verblijdende verschijnselen. Wij wijzen vooral op de vruchten van een nieuwe propagandamethode, sedert eenige jaren meer en meer gebruikelijk, die nl. volgens welke men tracht de noodige gelden voor een bepaalden zendingspost bijeen te brengen. De gezamenlijke corporaties, die deze methode volgden, waren in 1910: de Classicale Zendingsvereeniging te Zutphen voor Napoe, de classes Bommel en Tiel voor Bolaäng-Mongondou, de classis Arnhem voor Koekoe, de afdeeling Meppel en omstreken (te zamen met Drachten, dat echter dit jaar nog geen geld voor dit doel in onze kas stortte) voor Swaroe, de onderafdeeling Leeuwarden voor Pendolo en het Comité van Actie te Rotterdam voor Kasigoentjoe. Deze allen stortten in het jaar 1910 in onze kas een bedrag van *f* 4138, tegen *f* 1561 in het vorige jaar. Misschien mag niet alles als jaarlijksche bijdrage worden beschouwd. Wanneer een vereeniging of classis een dergelijke actie begint, ontvangt zij gewoonlijk giften voor ééns, die allereerst gebruikt worden om de propaganda-onkosten te dekken, maar toch menigmaal een overschot opleveren.

Zonderling is dat de contributiën weer iets lager zijn dan in 1909. Het verschil is niet groot (slechts *f* 4), maar er bestond juist reden een belangrijke stijging te verwachtèn. Reeds merkten wij ten vorigen jare op dat de oorzaak gelegen moet zijn in onjuiste boeking, zoodat gelden bv. voor 1910 bestemd, eerst in 1911 verantwoord worden. Wij stellen ons voor in de toekomst zeer ernstig onze aandacht aan deze zaak te wijden, ten einde meer regelmaat in deze ontvangsten te brengen. Overigens waren onze inkomsten hooger dan in 1909. Toen ontvingen wij *f* 100.921, en thans *f* 110.029 (beide cijfers geven het bedrag na afrek van de uitgaven voor het tekort).

Ook een beschouwing van onze uitgaven geeft bevredigende resultaten. Ze waren geraamd op *f* 129.110. Feitelijk betaalden wij (de uitgaven voor de Karo-Batak-Zending zijn als gewoonlijk buiten rekening gelaten, althans in zoover ze door de Commissie in Deli werden gerestitueerd) *f* 124.895. Wij bleven dus *f* 4215 beneden de raming, d.w.z. dat wij de *f* 4000, die wij gewoonlijk voor onvoorziene uitgaven uittrekken, niet

behoefden aan te spreken. Het resultaat lijkt nog bevredigender wanneer wij opmerken dat voor den post: „uitgaven voor gebouwen in Indië" (afschrijving) in plaats van *f* 5000 zooals geraamd was werd uitgegeven *f* 6066, dat is ruim 30 % van de waarde, waarvoor ze op onze balans voorkomen. Een minder bevredigenden indruk maakt de uitgave voor de opleiding van kweekelingen. In 1909 betaalden wij *f* 4427, in 1910 *f* 8041. Intusschen geeft deze opgave geen juist beeld van den toestand. Het boekjaar van de Zendingsschool loopt van 1 Augustus tot 31 Juli. Dit is onvermijdelijk in verband met den cursus. Wanneer nieuwe kweekelingen worden aangenomen heeft het examen plaats in Mei of Juni, en de aangenomenen komen na de vacantie in September in het Zendelinghuis. Maar wanneer de kas van de beide corporaties minder goed gevuld is, dan wordt weleens het betalen van rekeningen eenigen tijd uitgesteld. Zoo heeft de kasnood in het jaar 1909 veroorzaakt dat de rekeningen der Zendingsschool gedurende de laatste maanden van dat jaar laag waren, en toen de kas in het voorjaar van 1910 goed voorzien was werden verschillende betalingen uitgevoerd. Men krijgt een juist beeld van den toestand, wanneer men de rekeningen der Zendingsschool, die geregeld in onze Extract-Acten gepubliceerd worden, met elkander vergelijkt. Het resultaat is alleszins bevredigend. Trouwens, wanneer men het aantal kweekelingen in aanmerking neemt, en het cijfer van 1910 vergelijkt bij de jaren toen de Zendingsschool nog niet bestond, ook dan is er reden tot groote tevredenheid. Wij geven veel meer uit voor het onderwijs dan vroeger; niettemin zijn de uitgaven in het algemeen minstens *f* 3000 à *f* 4000 per jaar lager dan vroeger.

Stemt dus de uitkomst van 1910 tot groote dankbaarheid, wij kunnen en mogen niet verzwijgen dat de inkomsten voor 1911 tot nu toe ver beneden de verwachting bleven. Tot op den 31en Mei ontvingen wij niet meer dan ruim *f* 25.000, terwijl de raming voor dat jaar *f* 121.328 bedraagt. Nu bestaat er weliswaar reden te vermoeden, dat onze uitgaven belangrijk beneden deze raming zullen blijven, maar vooreerst is het gevaarlijk te veel met zoodanige meevallers te rekenen, en ook al neemt men ze in aanmerking, dan nog staan de ontvangsten over de eerste vijf maanden in geenerlei verhouding tot de behoeften. Wij gevoelen ons verplicht met nadruk de aandacht op dezen toestand te vestigen; God bewege kan het zijn veler harte om ons ook nu weder te helpen. Het tekstwoord aan het hoofd van ons verslag herinnert ons er aan dat wij te doen hebben met een God „Die mildelijk geeft." In het vertrouwen op Hem gaan wij voorwaarts.

REKENING

LASTEN.

Aan Drukwerk			*f* 3330	41½
" Bibliotheek			" 214	37½
" Vergadering en Bureaukosten			" 4824	78½
" Opleiding Kweekelingen			" 8041	36½
" Onderhoud Zendingshuis			" 867	11
" Onkosten van Afdeelingen en Propaganda			" 4913	47
" Tractementen en pensioenen in Nederland			" 7900	—
" Kapel Vriendenlaan			" 486	83
" Interest Hypotheek rente			" 402	87
" Tijdschrift Mededeelingen			" 39	15
" Kosten der Zendingen:				
Mâdjâ-Warnâ	*f* 2788,27			
" Kweekschool	" 1260,43½			
" Ziekenhuis	" 5115,34½			
Kediri	" 6505,80			
Segaran	" 6156,73			
Paree Redjâ	" 3429,44			
Swaroe	" 9169,04			
Savoe aangenomen op	" 500,—			
Bolaäng Mongondou	" 2620,90			
Minahassa Kweekschool te Koeranga	" 8261,73½			
" Scholen	" 8203,61			
" Medische Zending	" 2082,80			
" Ambachtsschool te Kakas	" 1559,79			
Kasigoentjoe	" 7239,11½			
Napoe	" 2088,80			
Koekoe	" 3597,46			
Pendolo	" 3560,57½			
Diversen	" 2019,26½			
			" 76159	11
" Karo-Batak-Zending:				
Sibolangit	*f* 10236,12			
Koeta Djoeroeng	" 3666,79½			
Kweekschool te Raja	" 13684,69½			
Kaban djahé	" 7152,07			
	f 34739,68			
Af: Rijkssubsidie	" 18745,—			
Totaal Karo-Batak-Zending			" 15994	68
" Opvoeding van Zendelingkinderen			" 600	—
" Uitgaven voor gebouwen			" 6066	98
" Premiën van Levensverzekering			" 1597	87
" Weduwen-pensioenen			" 2482	47½
" Zendeling-pensioenen			" 911	09
" Premiën Zendeling-Pensioenverzekering			" 2516	63
" Uitrusting van Zendelingen			" 2500	57½
			f 139849	78

Bovenstaande Rekening nagezien en accoord bevonden.

Rotterdam, 12 Juli 1911. *(get.)* W. LAMERS, *Voorzitter.*

over 1910 van

BATEN.

Per	Saldo		*f* 33	44
"	Contributiën		" 20655	62
"	Pinkster en alle andere collecten		" 7818	72
"	Hulpgenootschappen		" 5901	38
"	Comité van Actie te Rotterdam (voor Kasigoentjoe)		" 680	—
"	Classicale Zendingsvereeniging Zutphen (voor Napoe)		" 1621	50
"	Classis Arnhem (voor Koekoe)		" 700	—
"	" Bommel en Tiel (voor Bolaäng-Mongondou)		" 700	—
"	Afdeeling Meppel en omstreken (voor Swaroe)		" 350	—
"	Onderafd. Leeuwarden (voor Pendolo)		" 87	22
"	Giften en Legaten		" 63923	33½
"	Giften voor het Propagandaplan		" 3250	—
"	Zendingkerkjes		" 2134	—
"	Huishuur		" 510	67
"	Drukkerij te Menado 1909 en 1910		" 167	43
"	Depotgoederen		" 234	—
"	Rente van Effecten		" 1290	63½
"	Berekend aan de Bataksche Vereeniging	*f* 33699,27½		
	Af: ontvangen Rijkssubsidie	" 18745,—		
			" 14954	27½
	Nadeelig verschil (*)		" 14837	55½
			f 139849	78

(*) Met dankbaarheid kunnen wij mededeelen dat dit nadeelig verschil sedert door speciale giften gedekt is.

Bijlagen. A. Legaten in 1910 aan het Genootschap uitbetaald:

Van wijlen	den Heer Mr. O. J. H. Graaf van Limburg Stirum, te 's Gravenhage	*f* 5000,—
"	Mej. J. A. de Bas, te 's Gravenhage	" 500,—
"	Mej. A. M. Loeven, te Gorinchem	" 300,—
"	Jonkvr. F. I. H. de Savornin Lohman, te Zwolle	" 250,—
"	den Heer J. van Esveld, te Leeuwarden	" 1500,—
"	Mej. A. Stemberg, te Utrecht	" 1000,—
"	Mej. E. J. Heeringa, Wed. W. J. Jorritsma, te Sneek	" 5000,—
"	den Heer J. A. Hempenius, te Zwolle	" 2000,—
"	E. H., te 's Gravenhage	" 1000,—
"	Mej. P. M. Bensman, te Rotterdam	" 2000,—
"	Mej. H. van Gent, te Zoelmond	" 100,—
"	Mej. W. M. Brave, te Utrecht	" 1129,58½
"	den Heer S. Rendorp, te Amsterdam	" 20000,—
"	N. N., te Leiden	" 300,—
"	X. X., te Rotterdam	" 4000,—
"	X. X., te Amsterdam	" 500,—
"	Barse Nagell van Nederhemert, te Utrecht	" 300,—

B. Overzicht van de ontvangsten over de jongste vijf jaren.

	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
Contributiën	*f* 18361,20	*f* 20042,74	*f* 17767,42	*f* 20659,89	*f* 20655,62
Pinkster- en andere collecten	" 8500,13	" 9502,54½	" 8816,23	" 8182,21	" 7818,72
Hulpgenootschappen en Class. Zend. Vereen.	" 5959,17	" 5955,42½	" 7519,33½	" 7744,47½	" 10040,10
Giften en legaten	" 66452,11	" 64233,08½	" 53272,75	" 96719,82	" 63923,33½
Giften voor het Propagandaplan . . .	" 6550,—	" 5150,—	" 4150,—	" 3650,—	" 3250,—
Diversen, onder welke Tijdschrift, Drukkerij Menado, Winst op Effecten, Huizen, Zendingkerkjes enz.	" 4733,05	" 4051,24½	" 5009,21½	" 2982,87	" 4336,73½
	f 110555,66	*f* 108925,04	*f* 96534,95	*f* 139939,26½	*f* 110024,51 (1)

(1) De vergoeding door de Commissie voor de Karo - Batak - Zending is in de totalen niet begrepen.

C. Ontvangsten uit de Provinciën in de jaren:

	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
Gelderland	f 15879,64	f 7776,71	f 7154,03	f 8648,56½	f 7686,47½
Zuid-Holland	" 39406,37	" 42668,29	" 46716,45	" 45909,79½	" 41536,18
Noord-Holland	" 27944,83	" 24480,23	" 18767,86½	" 49426,50	" 27734,91
Zeeland	" 1980,22	" 2314,35	" 1802,76	" 2621,94½	" 2047,33
Utrecht	" 3305,10	" 9439,88½	" 4503,31	" 10951,90	" 7341,04
Friesland	" 5083,60	" 5166,30½	" 3640,96	" 4417,38½	" 4478,47
Overijsel	" 2722,63	" 2845,62	" 2469,14	" 2997,07	" 3133,39
Groningen	" 4800,44½	" 5078,78	" 3447,52	" 3668,60½	" 2452,44
Noord-Brabant	" 1264,82	" 1123,91½	" 922,81	" 1239,75½	" 1121,17½
Drente	" 1174,44	" 1517,40	" 768,29	" 1306,43	" 1178,48
Limburg	" 202,52	" 330,40	" 302,81½	" 502,03½	" 255,78
	f 103764.61½	f 102741,88½	f 90495,95	f 131689,98½	f 98965,67
Ned. Oost- en West-Indië	" 1832,99½	" 2074,81	" 969,53	" 3678,81½	" 2551,93½
Buitenland	" 225,—	" 57,10	" 60,25	" 26,06	" 31,45
	f 105822,61	f 104873,79½	f 91525,73	f 135394,86	f 101549,05½

	D. Enkele statistieke opgaven.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.
1.	Uit hoeveel plaatsen bijdragen ontvangen	857	971	889	925	930
2.	Pinkster- en andere collecten	786	816	715	806	761
3.	Cents-, halve stuivers-, driecents-, vijf-en-twintigcentscollecten, driemaandskaarten.	17	16	10	15	16
4.	Hulpgenootschappen, Vereenigingen en Zendingskassen . .	55	75	84	95	101
5.	Legaten	25	17	15	10	16
6.	Bedrag der Legaten	f 34854,75	f 23350,15½	f 22160,—	f 18300,—	f 44829,58½
7.	Getal catechisatiebussen	103	124	118	152	127
8.	Geplaatste Zendingkerkjes	88	55	39	25	26
9.	Opbrengst "	f 2512.66½	f 2593,04	f 2317,41	f 2467,39	f 2134,—
10.	Zendingbusjes (op Zondagschool of in huis)	44	63	37	27	44
11.	Bijdragen van Kerkvoogdijen	8	10	13	14	23
12.	" bij aannemen van lidmaten, afgeven van attestatiën, huwelijksinzegening, inschrijven van doopelingen .	9	8	8	7	5
13.	" van jongelings- en jongedochtersvereenigingen, zendingkransjes en zondagscholen	34	35	53	62	86
14.	Hier te lande ontvangen voor de scholen in de Minahassa .	f 1774,45	f 1951,26	f 2208,54½	f 1556,29	f 1547,89

E. Zendelingen van het Nederl. Zendelinggenootschap.

1.	A. Kruyt, te Modjo-Warno	uitgezonden	in	1882
2.	J. H. Hiebink Rooker, Directeur van de Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers, te Tomohon	"	"	1890
3.	Alb. C. Kruyt, te Pendolo (Posso)	"	"	1890
4.	F. de Munnik, te Kĕdiri.	"	"	1893
5.	S. Luinenburg, te Sĕgaran	"	"	1898
6.	S. S. de Vries, te Swaroe (thans met verlof) . .	"	"	1898
7.	J. H. Neumann, te Sibolangit (Karo-Batak-Zending)	"	"	1899
8.	A. J. Duymaer van Twist, Arts te Modjo-Warno (thans met verlof)	"	"	1902
9.	E. J. van den Berg, te Kaban-Djahe (Karo-Batak-Zending)	"	"	1903
10.	W. Dunnebier, in Bolaäng-Mongondow	"	"	1903
11.	Ph. H. C. Hofman, te Kasigoentjoe (Posso) (thans met verlof)	"	"	1903
12.	J. Kats, Directeur van de Kweekschool voor Inl. onderwijzers te Modjo-Warno	aangesteld	"	1903
13.	Mevrouw A. Kruyt – Pijzel, Arts te Modjo-Warno	uitgezonden	"	1904
14.	D. Th. Notten, Directeur van de Ambachtsschool, te Kakas (Minahassa)	"	"	1905
15.	Zr. E. Hulzebos, Diacones te Modjo-Warno (thans met verlof)	"	"	1905
16.	Zr. H. de Ruyter, Diacones, te Sonder (Minahassa) (thans met verlof)	"	"	1905
17.	Zr. M. Schoch, Diacones, te Sonder (Minahassa) .	"	"	1905
18.	D. Crommelin, te Modjo-Wârno (thans wnd. Zendingsconsul te Batavia)	"	"	1906
19.	G. Smit, Directeur van de Kweekschool voor Inl. onderwijzers en helpers te Raja (Karo-Batak-Zending)	"	"	1906
20.	G. van der Waals, Minahassa	"	"	1908
21.	L. Bodaan, te Koeta Djoeroeng (Karo-Batak-Zending)	"	"	1908
22.	P. ten Kate, te Napoe (Posso)	"	"	1908
23.	P. Schuyt, te Koekoe (Posso)	"	"	1908

24.	P. Cornet, te Paree-redjä	uitgezonden in	1909
25.	Dr. E. A. Zegers Verhoeven, Arts te Modjo Warno	" "	1909
26.	W. Westerveld, Onderwijzer aan de Ambachtsschool, te Kakas (Minahassa)	" "	1910
27.	A. van der Endt, Onderwijzer in Bolaäng-Mongondow	" "	1910
28.	H. J. Wesseldijk, Kasigoentjoe (Posso)	" "	1910
29.	Zr. C. M. Roose, Diacones, Modjo-Warno . . .	" "	1910
30.	G. J. Welsz, Onderwijzer aan de Kweekschool te Tomohon	" "	1910
31.	W. C. Stenstra, Onderwijzer aan de Kweekschool te Tomohon	" "	1910

F. Hulpprediker in de Minahassa.

		uitgezonden door	in
1.	M. Brouwer, te Langowan	het N. Z. G.	1869
2.	E. W. G. Graafland, te Amoerang	" " "	1888
3.	H. L. Langevoort, te Tondano	de N. Z. V.	1888
4.	G. J. H. Le Grand, te Ajermadidi	de U. Z. V.	1890
5.	Dr. S. Schoch, Directeur van de Kweekschool voor Inl. voorgangers te Tomohon	het N. Z. G.	1902
6.	J. G. de Haan, te Taratara.	" "	1903
7.	G. Land, te Ratahan	S. en T. comité	1904
8.	A. H. Loeff, te Koemelemboeasi	het N. Z. G.	1906
9.	J. H. Duyverman, te Maumby.		1909

G. Hulpprediker op het eiland Ambon.

Br. J. H. Letteboer, te Waai . . . uitgezonden door het N. Z. G. in 1895

H. Hulpprediker op het eiland Rotti.

Br. J. E. de Vries, te Baä. . . . uitgezonden door het N. Z. G. in 1903

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Mådjå-warnå op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Mohammed.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der Ingeschrevenen.	Gereeld opkomenden.
Mådjå-warnå . . .	Kjaï Asiël Idër Amasijå Rasijå Pariman	699	733	578	603	2613	4	2	55	41	102	23	23	46	448	2	1228	18	—	*a*2	106	111	60	9	286	83½ %
														*	344						105	98	33	12	248	83 „
Ngårå	Simsim Meståkå	101	135	129	100	465	—	1	3	—	4	—	—	—	138	2	305	4	1	*b*2	16	7	63	1	87	81 „
														*	66						15	22	41	3	81	80 „
Kërtå-rëdjå . . .	Saidin (Pak Sadremi)	78	93	82	59	312	—	—	4	1	5	—	1	1	101	2	240	—	—		GOUVERNEMENTSSCHOOL.					
														*	57											
Bougså-rëdjå . . .	Wedrig	109	127	134	131	501	—	—	3	3	6	—	—	—	158	1	175	5	2	1	77	73	18	2	170	92 „
														*	149											
Mådjå-goeloeng . .	Endrå	19	16	15	7	57	2	2	1	—	5	3	2	5	17	1	20	—	—	1	11	4	26	5	46	87 „
														*	13											
Soembër-gondang .	Tjondrå	43	56	29	30	158	1	—	2	—	3	—	1	1	44	1	58	2	—	1	7	8	19	1	35	82 „
														*	16											
		1049	1160	967	930	4106	7	5	68	45	125	26	27	53	906	9	2026	29	3	7	337	323	260	33	953	84 %
														*	645											

a) Scholen te Mådjå-warnå: A. en B.
b) „ „ Ngårå en Tëbël.
* Kinderkerk.

Voor de opgave:
D. CROMMELIN.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Sĕgaran op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Mohammed.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der ingeschrevenen.	Geregeld opkomenden.
Sĕgaran	Mastăkă . . .	41	41	38	60	180	1	1	3	5	10	—	—	—	62	1	85	1	—	1	18	39	58	6	121	118
Soekă-ramé . . .	Pak Mastăkă. .	25	25	20	24	94	—	—	—	2	2	—	—	—	39 23	—	—	—	—	1	3	8	55	—	66	48
Randoe-rĕdjă. . .	Adiredjă . . .	30	42	30	19	121	2	1	4	3	10	1	2	3	29	—	—	—	—	1	8	7	46	—	61	49
Mlatèn	Bindjamin. . .	46	62	38	33	179	—	2	3	4	9	2	3	5	61	1	80	3	—	1	17	15	32	5	69	55
Poelé.	Darimin . . .	17	13	14	18	62	—	—	1	2	3	—	—	—	25	1	29	—	—	1	8	7	7	—	22	20
Wijoeng	Kipoes	38	42	22	17	119	—	1	1	4	6	2	2	4	—	1	57	1	—	1	8	9	32	1	50	40
Soerabaja	J. Mattheus . .	13	18	18	28	77	—	—	3	1	4	—	—	—	—	1	21	—	—	1	2	1	77	1	81	63
gesticht Sĕmaroeng		3	5	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		213	248	180	199	840	3	5	15	21	44	5	7	12	239	6	288	5	—	7	64	86	307	13	470	393

Voor de opgave: S. LUINENBURG.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Kĕdiri en Madioen op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Mohammed.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der ingeschrevenen.	Geregeld opkomenden.
Sĕmampir	B. Pranåtå . .	17	24	22	16	79	—	1	—	—	1	—	—	—	35	—	—	—	—	1	11	2	22	3	38	35
Poerwå-rĕdjå. . .	A. Asmåwinangoen	128	135	142	114	519	—	—	4	3	7	2	4	6	142	—	—	6	1	2	67	45	41	2	155	109
Sindoe-rĕdjå . . .	D. Prådjå. . .	69	74	50	71	264	—	1	6	6	13	3	3	6	92	—	—	3	—	1	20	30	5	1	56	44
Wånå-asri	J. Pranåtå . .	67	73	88	86	314	2	3	4	9	18	2	1	3	104	—	—	2	—	1	32	38	7	—	77	66
Selang	A. Pranåtå . .	15	11	22	13	61	1	—	2	—	3	3	1	4	19	—	—	—	—	1	9	10	1	2	22	21
Adi-tojå.	J. Baris . . .	49	46	42	51	188	—	—	2	3	5	2	1	3	68	—	—	2	—	1	25	10	27	—	62	59
Maron	T. Singåhoetåmå	56	53	72	72	253	—	—	12	11	23	—	2	2	64	—	—	1	—	1	19	31)	1	—	50	38
Toeloeng-agoeng .	S. Lintang . .	12	19	12	15	58	—	1	3	1	5	1	3	4	24	—	—	2	—	1	6	10	6	2	24	24
Toempoek	J. Parang. . .	42	43	47	34	166	6	9	13	8	36	3	—	3	53	—	—	2	—	1	24	15	1	2	42	35
Ngampel-koeroeng	M. Koeroeng. .	13	15	12	17	57	—	—	1	—	1	—	1	1	20	—	—	1	—	1	7	4	12	1	24	26
		468	493	509	489	1959	9	15	47	41	112	16	16	32	621	—	—	19	1	11	220	194	123	13	550	457
Madioen . . .	N. Mitrå . . .	8	13	5	4	30	—	1	—	1	2	1	—	1	19	—	—	—	1	1	6	4	5	—	15	11
Ngoeloeq	S. Banjoe . . .	45	49	56	57	207	1	—	4	2	7	—	—	—	59	—	—	2	—	1	22	14	9	1	46	35
Wod-galih . . .	Wongså Kariå .	29	31	26	20	106	4	3	6	3	16	—	—	—	40	—	—	—	—	1	12	9	5	2	28	20
Koetjoer	S. Banjoe . . .	11	9	5	8	33	1	—	1	—	2	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		93	102	92	89	376	6	4	11	6	27	1	—	1	138	—	—	2	1	3	40	27	19	3	89	66

Voor de opgave: F. DE MUNNIK.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Paree-rĕdjå op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden			Gemiddelde opkomst in de Kerk	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Mohammed.		Totaal der Ingeschrevenen.	Geregeld opkomenden.
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.		
																										pCt.
Paree-rĕdjå . . .	. . . . .	256	256	287	269	1068	—	—	20	32	52	—	—	—	374	1	401	8	—	1	130	98	12	7	247	84
														*	199											
Sambi-rĕdjå . . .	Jakoeb Marmer	46	53	63	55	217	2	3	12	14	31	—	—	—	64	—	—	4	—	1	29	22	24	3	78	73
														*	33											
Djati-wringin . .	Apjjä Trisnå Wjjätå	31	40	30	22	123	—	—	3	1	4	—	—	—	43	—	—	1	—	1	10	13	16	1	40	88
														*	18											
Toengloer	Soepardam . .	34	36	38	44	152	—	—	3	7	10	—	—	—	40	—	—	—	—	1	14	28	5	—	47	80
														*	25											
Gĕdangan	Kastam Wardåjå	18	22	19	24	83	—	—	1	1	2	—	—	—	17	—	—	—	—	1	7	11	36	3	57	79
														*	17											
Bandjar-rĕdjå . .	Eliam Kadi . .	31	33	18	26	108	—	—	—	3	3	—	—	—	35	—	—	1	—	1	10	9	15	4	38	40
														*	12											
		416	440	455	440	1751	2	3	39	58	102	—	—	—	877	1	401	14	—	6	200	181	108	18	507	74

* Kinderkerk.

Voor de opgave:
P. CORNET.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Swaroe op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Mohammed.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der ingeschrevenen.	Gereeld opkomenden
																										pCt.
Swaroe	Benâjâ	136	153	160	152	601	—	—	14	17	31	12	2	14	129	—	—	9	—	1	66	72	12	—	150	88
															a 173											
Wânâ-rêdjâ . . .	Rasidin	101	113	102	102	418	6	8	5	7	26	6	5	11	90	—	—	5	—	1	52	40	45	8	145	89
															a 62											
Pêniwen	Kasim	225	235	327	323	1110	4	8	36	44	92	7	11	18	152	—	—	12	—	1	108	110	11	2	231	81.7
															a 118											
Siti-ardjâ	Akimas	237	245	314	301	1097	26	26	37	29	118	19	11	30	204	—	—	*b*32	—	1	111	73	8	8	200	70
															a 142											
Tambak-rêdjâ . .	Ernes.	41	31	34	36	142	12	10	8	18	48	—	—	—	45	—	—	*b*11	—	1	14	6	7	—	27	81
															a 22											
Tambak-asri . . .	Adi	116	97	116	103	432	17	17	34	27	95	—	1	1	97	—	—	*b*19	—	1	40	43	5	5	93	80
															a 54											
		856	874	1053	1017	3800	65	69	134	142	410	44	30	74	1288	—	—	88	—	6	391	344	88	23	846	81.6

a) Kinderkerk.
b) Hieronder gerekend de bij overgang tot het christendom „bevestigde" huwelijken.

Voor de opgave: A. KRUIJT.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Bolaäng Mongondow op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.				Totaal der ingeschrevenen.	Gereeld opkomenden.
																					Christenen.		Heid. & Moh.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.		
Kotobangon . . .	J. Pandegirot .	15	10	11	6	*42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	66	17	89	43
Mojag	E. Tampemawa'	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	44	—	44	21
Pontodon	J. Ngongoloi .	23	12	17	12	64	7	4	—	1	12	—	—	—	29	—	—	—	—	1	11	3	60	1	75	27
Passi	D. Kawuwung .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	69	19	89	40
Po'po'	A. Kuhu' . . .	89	80	88	67	324	2	1	12	13	28	—	—	—	66	—	—	3	—	1	52	21	4	1	78	47
Pangian		23	13	—	—	36	5	6	—	—	11	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otam	J. Kodong . .	33	17	11	7	68	33	18	11	7	69	—	—	—	25	—	—	—	—	1	12	1	43	4	60	32
Motoboi-besar . .	S. Mamesah . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	58	—	60	30
Poboendajan . . .	A. Sumanti . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	59	—	60	29
Kopandakan . . .	H. Lumanau . .	14	10	33	10	67	8	6	13	6	33	—	—	—	31	—	—	—	—	1	25	—	51	8	84	32
Pojowa-ketjil . .	F. W. Gumogar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	51	12	63	38
Mongkonai . . .	A. Soepit . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	59	7	66	44
Bolaäng	M. Tumbelaka .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	82	4	86	56
Mariri	D. Tuwo' . . .	95	118	73	45	331	24	38	29	22	113	—	—	—	64	—	—	—	—	1	21	16	50	3	90	57
Po'po' Nonapan .	H. Werung . .	11	7	12	8	38	2	2	1	2	7	—	—	—	11	—	—	—	—	1	12	10	13	—	35	16
Poigar		4	2	1	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nanasi	J. Rondonuwu'.	38	45	44	29	156	1	7	10	7	25	—	—	—	40	—	—	3	—	1	25	14	17	2	58	34
Kotaboenan . . .	C. Angkouw . .	1	3	6	4	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	58	—	58	33
		346	317	296	189	1148	82	82	76	58	298	—	—	—	266	—	—	6	—	16	168	65	784	78	1095	579

* Minahassische Christenen.

Voor de opgave: W. DUNNEBIER.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Kasigoentjoe (Posso) op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Chr. & Heid.		Mohamm.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen. Mannen.	Jongedochters. Vrouwen.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der ingeschrevenen.	Geregeld opkomenden.
Kasigoentjoe	Ph. Kaligis en D. Lasut	39	51	39		129	13	8	4	4	29	—	—	—	140	1	69	—	—	1	71	25	—	—	96	86
Longkida	S. Rapar	33	28	17	23	101	7	17	4	6	34	—	—	—	100	1	37	—	—	1	42	29	—	—	71	65
Pepewoloka	Ahas Possumah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	—	—	—	—	1	28	17	—	—	45	41
Banano	Alb. Possumah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	1	37	18	—	—	55	52
Mara'ajo	A. Rumajar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	1	27	22	—	—	49	48
Mapane	J. Karwur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	24	—	28	20
Posso	A. M. Sepang	21	15	11	15	62	—	—	2	4	6	—	—	—	20	1	14	1	—	1	5	5	25	2	37	31
		93	94	105		292	20	25	10	14	69	—	—	—	470	3	120	1	—	7	212	118	49	2	381	343

Voor de opgave:

ALB. C. KRUYT.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Koekoe (Posso) op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Heidenen			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der ingeschrevenen.	Gerecht opkomenden.
Maliwoeko . . .	Th. Orah . . .	20	8	2	1	31	20	8	2	—	30	20	8	28	130	—	—	—	—	1	19	6	53	16	94	—
Silantje	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pandiri	A. Lumentut . .	15	5	—	—	20	15	5	—	—	20	15	5	20	60	—	—	—	—	1	15	5	17	1	*b*38	—
Watoeawoe . . .	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Imboe	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koekoe	J. Kaligis . . .	16	24	—	—	42	11	21	1	—	33	11	21	32	110	1	8	1	—	1	10	14	31	8	*c*63	—
Tampeta'a . . .	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pandjoka	W. Tawalujan .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	—	—	—	—	1	—	—	60	25	*d*85	—
Djoëmbojo . . .	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wo'ompada . . .	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pine	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Batoenontjoe . . .	J. A. Wagey .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	1	—	—	66	34	*e*100	—
Sangira	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saodjo	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tentena	P. Sigilipoe . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	—	—	—	—	1	—	—	50	16	*f*66	—
Ratodena	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boejoempondoli .	S. Wowor . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	1	—	—	21	15	36	—
Peoera	D. Soepit . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	1	—	—	24	12	36	—
		51	37	4	1	93	46	34	3	—	83	46	34	80	1680	1	8	1	—	8	*a*44	*a*25	322	127	518	—

a) De christenleerlingen der scholen zijn (aangezien hun leeftijd de volwassenheid nadert) onder de rubriek gemeenteleden als *mannen* en *vrouwen* opgenomen.
b) W.o. kinderen van Watoeawoe.
c) » » » Tampeta'a.
d) » » » Wo'ompada en Djoëmbojo.
e) W.o. kinderen van Sangira en Saodjo.
f) » » » Ratodena.

Voor de opgave: P. SCHUYT.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Napoe en Besoa (Posso), op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Heidenen.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der ingeschrevenen.	Gemiddeld opkomenden.
Watoetaoe	B. D. Tembokan	*a*3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	1	—	—	39	25	70	46
Gaa		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*b*3	—	—	—
Woeasa		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*b*3	—	—	—
Doda.	Al. Rantoeng .	*a*1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	18	1	42	24
Bariri		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*c*10	*c*3	—	—
Lempe		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*c*8	*c*3	—	—
Hanggira		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*c*2	—	—	—
Rano.		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*c*2	—	—	—
		4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	25	—	—	—	—	2	—	—	80	32	112	70

a) Minahassers en 1 To Lage.
b) Gaan te Watoetaoe school.
c) Gaan te Doda school.

Voor de opgave:
P. TEN KATE.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Pendolo (Posso) op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.				Totaal der ingeschrevenen.	Gerecipieerd opkomenden.
																					Christenen.		Mohammed.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.		
Pendolo	E. Mengelep en H. Wokas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	—	—	—	—	1	39	20	—	—	59	57
Binowoi	G. Goni . . .	16	14	11	11	52	16	14	11	11	52	—	—	—	110	—	—	—	—	1	26	19	—	—	45	39
Taripa	I. Supit . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	—	—	—	1	15	11	—	—	26	25
		16	14	11	11	52	16	14	11	11	52	—	—	—	340	—	—	—	—	3	80	50	—	—	130	121

Voor de opgave:

ALB. C. KRUYT.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Sibolangit op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.				Totaal der ingeschrevenen.	Geregeld opkomenden.
																					Christenen.		Heidenen			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.		
Sibolangit . . . *a*)	Si Dëmoe . . .	12	13	14	16	55	6	4	6	4	20	—	—	—	44	1	27	—	—	1	5	4	64	25	99	66
Tandj. Bëringin *a*)	Si Tabas . . .						—	—	3	5	8	1	2	3	27	1	19	—	—	1	8	9	24	18	59	42
Përtëgoehën . . .	Si Ngoesih . .	21	18	20	31	90	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	1	—	—	32	4	36	26
Namo Sikëloengoen	Si Boelan . . .						—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	1	*b*)		—	—	33	27
Tamboenën . . *a*)	Si Goegoeng . .	3	2	3	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	1	1	—	60	35	96	49
Simbahe	Si Nangsang . .	2	2	1	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	1	1	1	35	15	52	46
Rimo Moengkoer .	Si Nagang . .	4	3	3	3	13	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—	—	—	1	—	1	42	17	60	44
Roemah Gërat . .	Si Lamlami . .	3	5	8	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	1	3	3	17	11	34	22
Boeloch Awar . *a*)	Si Moewat . .	13	17	17	13	60	—	1	2	3	6	—	—	—	22	1	21	—	—	1	?	?	?	?	84	51
Boekoem . . . *a*)	Martin L. S. .	4	5	6	1	16	4	—	—	1	5	—	—	—	45	—	—	—	—	1	3	1	49	10	63	42
Mërtëloe	Si Pëngarapën .						—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	—	—	—	1	1	—	30	14	45	37
Roem. Kinangkong	Si Ngiani . . .	2	3	3	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	1	2	—	40	19	61	44
		64	68	75	72	279	10	5	11	13	39	1	2	3	291	3	67	—	—	12	—	—	—	—	722	496

a) Op deze plaatsen zijn meer dan één helper.

b) Was gesloten van Juli tot December.

Voor de opgave:

J. H. NEUMANN.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Kabandjahe op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.					
																					Christenen.		Mohammed.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Totaal der ingeschrevenen.	Geregeld opkomenden.
Kabandjahe . . .	Si Tetap Radja .	24	31	16	21	92	15	27	14	15	71	—	—	—	120	—	—	—	—	1	8	2	70	24	104	—
Boekit	Si Ngĕndĕs . .	4	5	6	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—	1	—	—	70	—	70	—
Dokan	Si Manteri . .	13	16	16	11	56	12	14	15	9	50	—	—	—	90	—	—	—	—	1	—	—	48	20	68	—
Lingga	Si Hermanoes .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	90	35	125	—
Tjingkĕs	Si Dĕmam . .	36	39	22	14	111	31	34	19	12	96	—	—	—	150	—	—	—	—	1	—	—	81	29	110	—
Naman	Si Mĕrpĕh . . .	1	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	80	10	90	—
Bĕrastagi	Si Dĕngĕt . . .	1	1	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	45	8	53	—
Sarinĕmbah . . .	Si Christtaan .	2	2	5	1	10	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	120	—	120	—
Baroesdjahe . . .	Si Pirĕng . . .	1	1	—	—	2	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	52	—	52	—
Batoekarang . . .	Si Napĕh . . .	1	1	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	89	—	89	—
Raja	Si Nagang .	2	2	25	1	30	—	1	9	—	10	—	—	—	50	—	—	—	—	1	—	—	51	9	60	—
Soeka	Si Torang . . .	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Adi bohara . . .	Si Nengka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	54	—	54	—
		88	99	90	54	331	59	79	58	36	232	—	—	—	490	—	—	—	—	13	8	2	850	135	995	—

Voor de opgave: E. J. VAN DEN BERG.

STAAT der GEMEENTEN en SCHOLEN in den werkkring Koeta Djoeroeng op ultimo 1910.

GEMEENTEN.	INLANDSCHE VOORGANGERS en HELPERS.	GEMEENTELEDEN.					GEDOOPTEN in het afgeloopen jaar.					Aangenomen Leden.			Gemiddelde opkomst in de Kerk.	Avondmaalsbedieningen.		Huwelijken.		Aantal scholen op ultimo December 1910.	Aantal leerlingen op de Scholen.				Totaal der ingeschrevenen.	Geregeld opkomenden.
																					Christenen.		Heidenen.			
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Jongelingen.	Jongedochters.	Totaal.		Aantal.	Getal deelnemers.	Ingezegend.	Ontbonden.		Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.		
Pernangenan . .	Si Dapoer, goeroe . Si Embah, ouderl. . Si Namo, id. .	16	23	10	17	66	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	1	7	11	20	12	50	45
Si Rĕngit? . . .	R. Tampenawas, goeroe Si Matap, id. Si Toelbas, helper .	7	4	6	3	20	1	—	—	—	1	—	—	—	50	—	—	2	—	1	2	3	90	40	135	115
Pagger Batoe . .	Si Johannes, goeroe	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	1	—	—	32	17	49	46
Boeloch Bĕlin . .	Si Goenoeng, id. Si Ngarti, helper. .	3	2	—	—	5	—	1	—	—	1	—	—	—	40	—	—	—	—	1	—	—	51	28	79	68
Rambé	Si Lemah, goeroe .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	34	15	49	44
Deli Toewa . . .	Si Rano, id. .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	49	4	53	46
		29	29	16	20	94	1	1	—	—	2	—	—	—	190	—	—	2	—	6	9	14	276	116	415	364

Voor de opgave:

L. BODAAN.

2. Verslag der Algemeene Vergadering van het Nederlandsch Zendelinggenootschap, gehouden Woensdag 12 Juli.

De vergadering in de Groote Kerk werd geopend met gebed en het zingen van Gezang 239, en een welkomstgroet door den Voorzitter, Ds. W. Lamers te Rotterdam.

Ds. Van Paassen, predikant te Haarlem, hield eene zendingsrede, waaraan ten grondslag lag Zacharia 4:6*b*: Niet door kracht noch door geweld, maar door Mijnen geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen.

Spreker sprak over den strijd des geloofs en herinnerde aan de omstandigheden, waarin Zacharia leefde. De geest des Heeren zou voor dezen profeet een altijd vlietende bron van heil zijn.

Uiteengezet werd dat de strijd om een geloovige te worden en een geloovige te blijven en als een geloovige te werken zwaar is, omdat de kracht en het geweld van de wereld zoo groot zijn. Wij zijn zelf een stukje van de wereld. En de wereld heeft daarom zooveel macht, omdat zij is de wereld van het „nu" (tegenwoordige wereld), de wereld van de meerderheid en de wereld, aangedaan met kracht uit de diepte. Het gevaar dreigt dat de wereld ons te sterk is. 't Wordt ons soms te veel. Wij ondervinden niet de medewerking, waarop wij gehoopt hadden. Wij gaan zuchten en klagen. Moedeloos trekken sommigen zich terug; zij werken niet meer mede; zij bidden niet meer en zij offeren niet meer; laten anderen zich druk maken, zij zijn voorzichtig geworden. En op deze wijze heeft bij hen de kracht en het geweld van de wereld getriomfeerd.

In het tweede deel van zijne toespraak betoogde spreker dat de geest des Heeren veel sterker en veel geweldiger is en zette hij uiteen, dat de kracht uit de hoogte veel meer is dan de kracht uit de diepte. Hij sprak over het zien van de wereld, die achter onze wereld is en onze wereld draagt en recht en omzet. Het rekenen met deze wereld, het naar zich toehalen van de kracht uit die wereld geeft rust en vertrouwen. Wij kampen op een terrein, waarop de zege behaald is. De naaste toekomst misschien niet, maar de laatste toekomst behoort zeker aan God.

Ten slotte sprak Ds. Van Paassen over het misbruik dat van Zacharia's woord gemaakt wordt. Hij zeide dat het niet was een oorkussen, waarop valsche lijdelijkheid zich te slapen mocht leggen, maar eene aanmoediging om niet te vragen, wetende dat 't einde den arbeid kronen zal. Er zijn vele bezwaren, vele moeilijkheden, vele nooden. Maar.... de berg zal worden tot een vlak veld. De wereld wint het niet. De goden dezer eeuw winnen het niet. De kracht van den H. Geest wint het. 't Is Gods zaak waarvoor wij strijden en God zelf zal ons de overwinning doen behalen.

Spreker eindigde met een gebed om het doorbreken van Gods geest, om een nieuwen doop met den H. Geest, zoodat wij worden pinkstermenschen, d.i. menschen van storm en menschen van vuur.

Na het zingen van Gezang 96 wordt de vergadering gesloten.

3. Nationale Collecten behoeve der Nederl. Zendingsschool.

Van 1 tot 30 Juni 1911.

Blokzijl. Door Ds. M. G. Blauw, deel P.C.	f	5,—
Goes. Door den Heer P. Verburg, van de Goessche Zending-Vereeniging	»	10,—
Hillegom. Door den Rector, kerkcollecte d.d. 18 Juni 1911	»	24,31
Veenendaal. Door Ds. J. de Bruijn, deel P.C.	»	20,—
Vlaardingen. Van de Dames de B.	»	25,—
Wissekerke. Door den Heer B. Wisse, penningmeester van de Hulp-Zending-Vereen. Noord-Beveland	»	2,—
	f	86.31
Bedrag der vorige opgaaf	»	80490,12½
	f	80576.43½

4. Contributiën, Collecten, Bijdragen v. Hulpgenootschappen, Giften en Legaten.

Van 1 tot 30 Juni 1911.

Aalten. Door Ds. F. C. van de Plassche, deel P.C.	f	8,50
Akkerwoude en **Murmerwoude.** Door Ds. F. H. Germs, P.C. f 17,13½, cat.bus f 26,16½	»	43,30
Alblasserdam. Door Ds. F. J. Heineman, deel P.C. N. H. Gem.	»	20,—
Alkmaar. Van den Kerkeraad, 1/5 P.C. f 17,80; door Ds. H. E. Vinke, contrib. f 18,70	»	36,50
Almelo. Contrib. f 2,50; door Ds. P. Bruining, P.C. f 32,46½	»	34,96½
Ambt-Almelo. Contrib.	»	25,—
Amersfoort. Door den Heer N. van Veen, ⅓ P.C.	»	19,42
Amsterdam. Door den Heer E. Sillem, ⅓ P.C. Ev. Luth. Gem f 40,69½; door den Heer C. F. Schoch, contrib. f 150,—; door Ds. L. C. Schuller tot Peursum, van P. H. f 500,—, A. G. f 2,50, 3 maandskaart D. v. B. f 1,22½, C. F. f 5,64½, van een Parkwegbewoner f 15,—, Q. f 2,50, Zondagschool Quellijnstraat f 5,—; *Broek op Langendijk*, van den Kerkeraad deel P.C. f 2,50; door den Heer G. P. Fruyt Jr., van het Amst. Jongel. Gen. f 15,—	»	740,06½
Angerlo. Door Ds. H. C. de Groot, deel P.C. f 5,—, van de Hulpvereeniging f 30,—	»	35,—
Anloo. Van den Kerkeraad der N. H. Gem.	»	1,21½
Appelscha. Door Ds. A. de Vries, ⅓ P.C.	»	2,—
Appingedam (Afd.) Door Ds. W. G. F. Bange. *Appingedam*, contrib. f 12,75; *Bierum*, contrib. f 6.25; *Ten Boer*, contrib. f 7,62½; *Delfzijl*, contrib f 5,25; *Eemum*, contrib. f 6.25; *Garrelsweer*, contrib. f 10,50; *Garsthuizen*, contrib. f 5,25; *Hellum*, cat bus f 5,—; *Holwierde*, contrib. f 5,25; *Jukwerd*, contrib. f 3,60; *Leermens*, contrib. f 2,62½; *Loppersum*, contrib f 8,—; *Oosterwijtwerd*, contrib. f 6,25; *Opwierde*, contrib. f 7,87½; *Overschild*, contrib. f 5,25; *Schildwolde*, cat.bus f 10,—, Zendingskraantje f 7,50; *Tjamsweer*, contrib. f 5.25; *Thesinge*, contrib. f 5,25; *Westeremden*, contrib. f 5,25; *Wirdum*, contrib. f 7,75; zond.coll. bij optreden van Ds. Douma f 5,20; *Wittewierum*, contrib. f 13,87½; *Wolterzum*, contrib. f 30,—, coll. bij optreden Ds. van Paassen f 5,32½; *'t Zand*, contrib. f 15,—, cat.bus f 14,72½; *Zeerijp*, contrib. f 5,25, door Ds. W. A. Vermeer, deel P.C. f 18,—	»	246,10
Arnhem. Door den Heer J. M. Barneveld, deel P.C. der Ev. Luth. Gem. f 28,51, door Ds. J. H. Schreuder, contrib. f 93,—, giften f 16,75, ⅓ P.C. N. H. Gem. f 59,—, legaat van wijlen Mevr. de Wed. B. van Hattem-Steenhof, groot f 1000,—, waarvan de helft te beleggen, blijft f 500,—	»	697,26
Augustinusga. Door Ds. A. Jongema, deel P.C.	»	4,60
Baambrugge. Door Ds. J. de Zwaan, ¼ P.C.	»	7,50
Baarn. Door Ds. H. H. Meulenbelt, deel P.C.	»	27,03
Batenburg. Door den Heer J. F. Pijnert, P.C.	»	3,46
Beek en Ubbergen. Door Ds. J. L. Bommezijn, P.C.	»	10,75
Beetsterzwaag c.a. Door Ds. H. Pos, *Beets*, P.C. f 11,65, uit de cat. bus voor Swaroe f 13,60	»	25,25
Bennekom. Contrib.	»	5,25
Beilen. Door Ds. J. A. L. Hovij, deel P.C.	»	5,—
Berkenwoude. Door Ds. J. N. van Druten, P.C.	»	4,—
Beusichem. Door Ds. G. Th. Gerritsen, coll.	»	2,50
Beverwijk. Contrib. f 1,25; door Ds. J. K. van Bemmel, deel P.C. f 9,50	»	10,75
De Bildt. Door Ds. Chr. IJnzonides, deel P.C.	»	10,—
Bleiswijk. Door Ds J. W. Verschoor, halve opbrengst cat.bus	»	8,20
Blokzijl. Door Ds. M. G. Blauw, deel P.C.	»	5,—
Borne. Door Ds B. J. de Buy, deel P.C. Doopsgez. Gem.	»	5,—
Boskoop. Contrib.	»	5,25
Boxmeer. Door Ds. J. Henzel, deel P.C.	»	2,50
Boxtel. Door Ds. C. M. van Oosterzee, P.C.	»	3,50
Breda (Afd.) Door Ds. J. M. Valeton. *Bergen op Zoom*, contrib. f 1,—, gift van N.N. f 2,50; *Breda*, contrib. f 37,50; *Ginneken*, contrib. f 2,50; *Kruisland*, contrib. f 5,25; *Lage Zwaluwe*, contrib. f 1,—; *Oudenbosch*, contrib. f 5,25; *Prinsenhage*,		

contrib. *f* 5,25; *Roosendaal*, contrib. *f* 2,—; *Standdaarbuiten*, contrib. *f* 2,—; *Willemstad*, contrib. *f* 1,—; *Zevenbergen*, contrib. *f* 5,25; *Zundert*, contrib. *f* 5,25: *Breda*, van den Kerkeraad der N. H Gem., ½ P.C. *f* 19,32 .. .. *f* 95,07

Brielle. Door Ds. L. W. Erdman, P.C. .. .. » 20,—

Brielsch-Nieuwland. Door den Heer P. de Man, P.C. .. .. » 1,—

Brummen. Door den Heer C. J. van Marle, P.C. *f* 60,16, nagekomen gift voor P.C. *f* 2,.0 » 62,66

Cillaarshoek. Contrib. .. .. » 1,—

Colmschate. Door Ds. H. G. van der Flier, deel P.C. .. .. » 7,50

Delfshaven. Door Ds. B. Wielinga, ⅓ P.C. .. .. » 24,50

Delft. Van den Kerkeraad der N. H Gem. 1/5 P.C. .. .. » 28,—

Denekamp Door Ds. W. T. J Brouwer, P.C. .. .. » 4,35½

Deurne. Door Ds. J. J. L Middendorp, deel P.C. .. .. » 2,50

Dinther. Door Ds. L. D. de Jong Schouwenburg, P.C. N. H Gem. .. .. » 12,50

Dordrecht (Afd.) Door Mr. A. Moll, contrib. *f* 114,25, P.C. Ev. Luth. Gem. *f* 4,74, P.C. Waalsche Gem. *f* 10,—, rente *f* 125,— .. .. » 253,99

Drimmelen. Door Ds. J. B. C. Schuuring, coll. N. H Gem. .. .. » 2,05

Druten. Door Ds. Th. M. Loran, deel P.C. .. .. » 2,—

Eck en Wiel. Van den Kerkeraad der N. H. Gem. deel P.C. .. .. » 1,50

Edam. Door Ds. E T. Herbsloh, P.C. Ev. Luth. Gem. .. .. » 4,35

Eerbeek. Door Ds Th. L. W. van Ravesteyn, deel P.C. .. .. » 2,—

Eibergen. Door Ds. C. P. Boersma, deel P.C. *f* 10,—, dankoffer van N. N. *f* 5,— » 15,—

Eierland. (Texel) Door Ds. D. E. Booke, deel P.C. N. H. Gem. .. .. » 5,—

Elst in Overb. Door Ds. A. F. H. Blaauw, P.C. .. .. » 16,58

Enkhuizen (Afd.) Door den Heer G. P. de Vos, P.C. *f* 61,60, contrib. *f* 204,22 .. » 265,82

Enschedé. Door Ds. H. G. Oldeman, ⅔ P.C. .. .. » 37,70

Enter. Door Ds. W. Groeneweg, deel P.C. .. .. » 6,15

Epe. Door Ds. J. A. Prins, opbrengst P.C. N. H. Gem. .. .. » 37,86½

Eppenhuizen (Gr.) Door Ds. G. R. Zwarts, P.C. .. .. » 1,87

Etersheim. Door Ds. H. C. Rays, deel P.C. .. .. » 3,50

Franeker. Door Mevr. C. Bijlsma—Walstra, van het Vrouwen Hulp Zend.-Gen. *f* 14,03, uit het busje van de Herv. Vrouwen-Vereeniging *f* 0,87 .. .. » 14,90

Garderen. Door Ds. J. G. Lekkerkerker, van de P.C. .. .. » 2,50

Gieterveen. Door Ds. H. v. Dijk, deel P.C. .. .. » 3,—

Ginneken. Door Ds. F. W. Stutterheim, deel P.C. *f* 6,75, doof Mevr. Hofman, van Mej. P. *f* 2,50 .. .. » 9,25

Glanerbrug. Door Ds. H Visser, deel P.C. .. .. » 5,—

Goes. Door Ds. J. de Vries, deel P.C. .. .. » 10,—

Gorinchem. Contributie .. .. » 2,50

Gouda (Afd.) Door Ds. L. ten Bosch, contrib. *f* 50,—; door Ds. B. v. d. S., van N.N. *f* 10,—, van de Zondagschool „Laat de kinderkens tot Mij komen" halve opbrengst der busjes *f* 20,05, ½ P.C. Ned. Herv. Gem. *f* 33,24; *Haastrecht*, P.C. *f* 11,13; *Moordrecht*, P.C. *f* 5,31½ .. .. » 129,73½

Goudswaard. Door Ds. G. J. Koldewijn, deel P.C. .. .. » 4,—

West-Graftdijk Door Ds. D. van der Most van Spijk, deel P.C. .. .. » 2,68

Grave. Door den Heer H. Schouwing, coll. .. .. » 1,—

's Graveland. Contributie .. .. » 2,50

's Gravenhage. Door Mej. B. Dudok van Heel, namens den Zendingskring „Tryfena" *f* 25,—; van Jonkvr. H. B. d. l. B. C. *f* 250,—; P.C. Remonstrantsche Gem. *f* 66,70; P.C. Luthersche Gem. *f* 16,—; P.C. Bidstond onder leiding van Prof. Dr. Veldhuizen *f* 69,69½; door Ds. Heering van N.N. *f* 25,— .. .. » 452,39½

's Gravenpolder. Van den kerkeraad der Ned. Herv. Gem. P.C. .. .. » 10,—

's Gravenzande. Door Ds. A. v. Geest, ⅓ collecte uit *'s Gravenzande, Hoek van Holland* en *Oranjesluis* .. .. » 20,50

Groede. Contrib. .. .. » 1,—

Groesbeek. Door Ds. D. G. W. Muller Massis, 1/9 P.C. .. .. » 3,14

Haarlem. Zendingscollecte Waalsche Gem. .. .. » 7,64½

Hattem. Door Ds. C. H. Nolke, deel P.C. .. .. » 2,50

Haulerwijk. Door Ds. H. W. te Winkel H.Czn., P.C. .. .. » 5,—

Heeg (Fr.) Door Ds. C. E. F. de Vries, deel coll. .. .. » 4,09

's Heer Arendskerke. Door Ds. J. de Voogd, uit de 2e coll. *f* 10,—, uit de cat.bus *f* 5,— » 15,—

Heerlen. Door Ds. F. Biebericher, P.C. .. .. » 5,75

Hees. Door Ds. N. Jolles, P.C. *f* 5,—, uit den cat.bus *f* 5,— .. .. » 10,—

Heinkenszand. Door Ds. F. M. Muller, ½ P.C. .. .. » 6,—

Heino. Door Ds. E. Ippius Fockens, deel coll. Ned. Herv. Gem. .. .. » 7,50

Hekelingen. Van den Kerkeraad der Ned. Herv. Gem., deel P.C. .. .. » 0,75

Hemelum. Door Ds. H. H. v. Heuven, P.C. .. .. » 20,48

Heumen. Door Ds. P. Smit, deel P.C. .. .. » 7,50

Heusden. Door Ds. C. P. A. Ruysch v. Dugteren, deel P.C. .. .. » 3,33

Hooger-Smilde. Door Ds J. Beks, ½ P.C. .. .. » 3,50

Hollandscheveld. Door Ds. J. Kooiman, deel P.C. .. .. » 3,30

Holten. Door Ds. P. A. Steenbakker Morilyon Loysen, uit een Zendingsbus .. .. .. » 5,17

Hontenisse. Door Ds. W. W. Coenen, P.C. .. .. » 17,04

Hoogland (gem. den Ham). Door Ds. J. Jac. Thomson, deel P.C. .. .. » 4,23

Huissen. Door Ds. J. Wessels Boer, deel P.C. .. .. » 6,—

Hulst. Door Ds. L. M. de Boer, P.C. .. .. » 10,—

Hylaard. Door Ds. S. J. Piso, kerkcoll. Ned. Herv. Kerk .. .. f 2,35
Ingen. Door Ds. J. Brinkhorst, deel P.C. .. .. » 4,60
Jutfaas. Contrib. f 2,50; door Ds. E. Warmolds, P.C. f 5,— .. .. » 7,50
Kootwijk. Door Ds. J. Kalshoven, deel P.C. .. .. » 2,—
Langweer. Door Ds. P. Nanta, deel P.C. .. .. » 4,—
Leiden. Opbrengst van het Zendingsfeest op Hemelvaartsdag op *Oud-Poelgeest*, vanwege de Vereen. tot bev. der Zendingszaak voor Leiden en omstreken .. .. .. » 500,—
Leiden (Afd.) Door Prof. Dr. H. M. van Nes, *Leiden*, contrib. f 227,— en f 17,19½, deel P.C. Ned. Herv. Gem. f 26,72, gecoll. 18 Juni Pieterskerk f 10,—, P.C. Luth. Gem. f 18,61, P.C. Remonstr. Gem. f 8,04½, P.C. Waalsche Gem. f 8,97; *Voorschoten*, contrib. f 35,—, P.C. Ned. Herv. Gem. f 9,61½, van de Chr. bewaarschool f 2,50; *Hoogmade*, P.C. N. H. G. f 8,84½ » 372,50
Lemele. Door Ds. J. G. W. Goedhard, uit de P.C. f 1,50, van een overledene f 5,— » 6,50
Leur (N.Br.) Door Ds. J. Ph. Meynink, P.C. .. .. » 8,30
Lier (de). Van den Kerkeraad der Ned. Herv. Gem., deel P.C. .. .. » 25,—
Lieve Vrouwen-Parochie. Door Ds. C. Zeeman, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. f 5,—, van de Jong.-Vereen. „Thimoteus" f 2,50 .. .. » 7,50
Linschoten b/Woerden Door Ds. Joh. Kloots, deel P.C. .. .. » 3,—
Lochem. Door Ds. P. J. Steenbeek, deel P.C. f 12,90, contrib. f 5,25 .. .. » 18,15
Loenen a/d Vecht. Door Ds. P. C. IJsseling, 2/9 P.C. f 10,—, uit de cat.bus f 2,50 » 12,50
Loenen o/d Veluwe. Door Ds. B. J. Bolwerk, deel P.C. .. .. » 10,—
Losdorp. Door Ds. J. de Jong, deel P.C. .. .. » 2,50
Losser. Door Ds. V. E. Schaefer, P.C. .. .. » 20,—
Maurik. Door Ds. J. Kramer, deel P.C. .. .. » 3,—
Medemblik. Door Ds. A. G. F. Smit, ⅓ P.C. .. .. » 6,—
Midwolde en de Leek (Gr.) Door Ds. B. J. Kanis, ½ P.C. .. .. » 1,36
Nieuw-Buinen. Door Ds. J. van der Vlugt, deel Zendingsbussen .. .. » 7,50
Nieuwendam. Door Ds. R. E. Wierenga, kerkcoll. Ned. Herv. Gem. .. .. » 4,18
Nieuwe-Pekela. Door Ds. W. J. J. Jenny, contrib. f 5,25, deel P.C. f 2,50 .. .. .. » 7,75
Nieuwland b/Leerdam. Door Ds. Tj. Wielinga, deel P.C. .. .. » 2,—
Nieuw Lekkerland. Door Ds. H. J. Hulscher, deel P.C. .. .. » 10,—
Noordwijkerhout. Door Ds. N. J. P. Boeke, P.C. .. .. » 3,50
Numansdorp. Door Ds. F. Breen, ¼ P.C. .. .. » 6,82
Nunspeet. Door Ds. Y Doornveld, deel P.C. .. .. » 3,—
Nijmegen. Door Ds. J. Ossewaarde, deel P.C. f 35,—; door den Heer T. W. C. D. von Gemmingen, deel P.C. Evang. Luth. Gem. f 2,—; van de Zendingscomm. in de *Classis Nijmegen* coll. op het 1e Zendingsfeest te Hemmen d.d. 5 Juli f 50,— » 87,—
Nijmegen. (Afd.) Door Ds. C. D. Moulijn, contrib. .. .. » 2,50
Oldeboorn. Door Ds. P. J. Raab, deel P.C. .. .. » 10,—
Oldebroek. Door Ds. I. Vonk, deel Paasch- en Pinkstercollecte .. .. » 4,—
Oldenzaal. Door Ds. J. A. Herman, coll. .. .. » 7,70
Oostburg. Door Ds. G. W. Kobus, coll. N. H. Gem. .. .. » 7,22
Oosterwijk b/Leerdam. Door Ds. P. den Duijn, deel P.C. .. .. » 4,—
Ootmarsum. Door Ds. G. van der Flier, deel P.C. .. .. » 5,—
Ooy en Millingen. Door Ds. P. C. van Oosterzee, deel P.C. .. .. » 2,50
Oudega/gem. Smallingerland. Coll. N. H. Gem. .. .. » 3,—
Oudemirdum. Door Ds. H. H. van Heuven, deel P.C. .. .. » 2,37
Oudenbosch. Door Ds. C. Brunt, deel P.C. .. .. » 2,—
Over-Langbroek. Door Ds. H. E. G. van de Meene, deel P.C. .. .. » 2,—
Over- en Neder-Asselt. P.C. N. H. Gem. .. .. » 7,90
Paesens. Deel P.C. N. H. Gem. .. .. » 5,—
Pieterburen. Door J. D. Aukes, coll. .. .. » 1,40
Prinsenhage. Door den Kerkeraad der N. H. Gem., deel P.C. .. .. » 2,50
Purmerend. Door Ds. P. de Haas, uit de cat.bus van 1 April-1 Juli f 6,45, uit de Zondagschoolbus van 1 April-1 Juli f 4,68 .. .. » 11,13
Pijnacker. Door Ds. C. A. de Bruin, ¼ P.C. .. .. » 27,—
Renswoude. Door Ds. J. Kuylman, uit de P.C. .. .. » 5,36
Rilland-Bath. Door Ds. J. Fontein, P.C. N. H. Gem. f 4,50, van de Zend.-Vereen. f 3,—, en verder uit *Kortgene*, deel P.C. f 1,60, *Ritthem*, deel P.C. f 2,50 .. » 11,60
Rinsumageest. Door Ds. J. Jukkema, deel P.C. .. .. » 5,—
Roderwolde. Door Ds. G. A. van der Molen, coll. .. .. » 4,75
Rotterdam. Letter C, f 200,—; P.C. Doopsgez. Gem. f 17,—; van Br. J. Louwerier, voor verkochte Minahassa-prentbriefkaarten f 2,80; door Mej. J. Kreukniet, van den Heer v. W. f 1,—; van Mej. v. D. f 500,—; door Ds. G. F. Haspels, van D. f 10,—, Pinkstergave van O. C. f 25,—, N. N. f 15,35, P.C. van de Zondagscholen der Vereen. tot bev. der Zendingzaak f 22,80, idem van de Chr. Jong.-Vereen. „Pengharapan" f 4,50; legaat van wijlen Mevr. de Wed. L. van Smaalen groot f 1000,—, waarvan de helft te beleggen, blijft f 500,—; door den Zend.-Director, van H. L. P. f 50,—; van een zendingsvriend f 5,—; van de Dames de C. f 1000,—; door den Zend.-Director, div. giften f 200,— .. .. .. » 2553,45
Ruurlo. Door Ds. P. J. Steenbeek, P.C. .. .. » 3,39½
Sappemeer. Door den Heer M Kuypers, deel ssldo Zendingsfeest te Slochteren .. » 20,—
Schalkwijk. Door Ds. L. Jansen Schoonhoven, deel P.C. .. .. » 4,10
Schoondijke. Door den Heer P. J. de Vos, Zend.coll. f 1,50, deel sierengeld van op Zondag gelegde eieren f 1,40 .. .. » 2,90

Simonshaven. Contr. ƒ 1,—; door Ds. A. J. Bax, deel P.C. ƒ 3,30 .. ƒ 4,30
Sleeuwijk. Door Ds. H. Vis, ⅓ P.C. .. » 1,73
Slochteren. Door Ds. Th. Kramer, P.C. N. H. Gem. .. » 8,20
Sluipwijk. Door Ds. S. v. Doorn, deel P.C. N. H. Gem. .. » 3,70
Sneek. Door Ds. G. A. Wumkes, deel P.C. .. » 10,—
Spijkenisse. Door Ds. J. F. van Duyne, deel P.C. .. » 2,50
Stavoren. Door Ds. S. Kooistra, deel P.C. .. » 3,75
Stedum. Door Ds. H. IJ. IJnzonides, uit de cat.bus. .. » 1,50
Stevensweert. Door Ds. G. de Vries, ½ P.C. .. » 1,75
Stolwijk. Van den Kerkeraad der N. H. Gem., P.C. .. » 5,—
Terborg. Door Ds. W. van Dam, P.C. .. » 11,—
Terheide. (N.B.) Door den Heer W. van de Beek, van den Heer G. J. de G. .. » 5,—
Terwolde. Door Ds. J. ten Bruggencate, coll. .. » 3,11½
Tiendeveen (gem. Beilen). Door den Heer R. J. Nijssing, P.C. .. » 0,82
Valkenswaard. Door Ds. H. G. Oudegeest, coll. .. » 2,55
Valthermond. Door den Heer G. Blom, coll. .. » 1,60
Varseveld. Door Ds. F. A. Westerbeek van Eerten, deel P.C. .. » 5,—
Veendam. Door Prof. A. van Veldhuizen, van de Geheelonthoudersvereen. .. » 11,50
Veessen (Gem. Heerde). Van den Kerkeraad der N. H. Gem., deel P.C. .. » 2,50
Veghel. Door Ds. G. L. Krol, P.C. .. » 3,75
Vlaardingen. Door den Heer D. Verboom, 3 cents coll. en contrib. .. » 40,55
Vleuten. Door Ds. A. T. Vink, deel P.C. .. » 1,25
Vlieland. (Oost-) Door den Heer G. van Westers, coll. N. H. Gem. .. » 3,18
Vlijmen en Hedikhuizen. Door Ds. J. Ossewaarde, ⅓ P.C. .. » 5,—
Vught. Door Ds. van Hoorn, P.C. .. » 5,07
Waterland (Afd.) Door Ds. H. J. Heynes, *Landsmeer*, coll. ƒ 10,30½, *Marken*, van Ds. J. J. H. Klomp, deel P.C. ƒ 2,50 .. » 12,80½
Wehl. Door Ds. W. Coenraad, P.C. .. » 3,41
Weiwerd. Door Ds. J. Rijpma, deel P.C. .. » 1,81
Well-Ammerzoden. Door Ds. J. A. ten Bokkel Huinink, deel P.C. .. » 2,50
Welsrijp. Door Ds. M. Woudstra, deel P.C. .. » 5,—
Welsum b/Olst. Door Ds. R. J. van der Meulen .. » 7,50
Wemeldinge. Door Ds. J. W. Drost, uit de coll. voor In- en Uitw. Zending in de Herv. Gem. .. » 15,—
Werkendam. Door den Kerkeraad der N. H. Gem., deel P.C. .. » 5,—
Westbroek. Door Ds. G. van Kempen, deel P.C. .. » 2,50
Westernieland. Door Ds. N. L. Piccardt, coll. .. » 1,65½
Westervoort. Door Ds. G. D. L. Oskamp, deel P.C. .. » 2,—
Westlandschedorpen. (Afd.) Door Ds. J. H. Lamping, *Naaldwijk*, contrib. ƒ 20,75, P.C. ƒ 5,44, coll. voor Modjô Warnô 1 Juli-31 Dec. 1910 ƒ 61,05½, uit de cat.bus van idem ƒ 10,—; *Monster*, contrib. ƒ 3,—; *'s Gravenzande*, P.C in de Evang. Unie ƒ 12,50 » 112,74½
West-Terschelling. Door Ds. G. Vossers, deel P.C. .. » 5,—
Westwoud. Door Ds. G. D. Goedhuis, P.C. namens den Kerkeraad .. » 10,—
Wichmond. Deel P.C. .. » 2,50
Windesheim. Door Ds. W. J. Jurrema, deel P.C. .. » 6,75
Winschoten (Afd.) Door Ds. H. Stegeman, *Veendam*, contrib. 1910 .. » 29,45
Winterswijk (Afd.) Door Ds. D. Cannegieter, *Winterswijk*, P.C. ƒ 65,58; door Ds. H. J. André Douwes, van enkele meisjes-lidmaten ƒ 2,85; door Ds. S. R. de Boer, volgens den wensch van eene afgestorvene ƒ 30,—; *Neede*, uit de cat.bus ƒ 10,—, ½ P.C. ƒ 7,33½; *Groenlo*, P.C. ƒ 17,29½ .. » 133,06
Wirdum. Door Ds. H. G. van Iterson, deel P.C. .. » 4,95
Wissekerke. Door Ds. H. Smelt, deel P.C. .. » 9,—
Wolvega. Door Br. J. Louwerier, coll. spreekbeurt 2en Pinksterdag ƒ 2,84, extra gift na aftrek van reiskosten ƒ 16,— .. » 18,84
Wormerveer. Door Ds. J. Keerts Sikkema, P.C. .. » 6,03½
Woudenberg. Door Ds. B. Kuijwegt, namens de Zend.-Vereen. in de *classis Amersfoort* ƒ 50,—, deel P.C. der N. H. Gem. ƒ 10,— .. » 60,—
Zaandam. Door den Heer S. Schuijt, namens de Vereen. tot verbreiding der waarheid, ⅓ P.C. .. » 6,32½
Zaandam. (Oost-) Door Ds. L. J. Blanson Henkemans, P.C. .. » 19,—
Zalk. Door Ds. A. Klein, P.C. .. » 14,—
Zetten. Door Mej. P. G. Wenckebach, uit de Zendingskas der Vluchtheuvel Gem. .. » 10,—
Zevenaar. Van de Classikale Zendingsvereen. „Zutphen", door Ds. A. J. Wartena, *Halle b/Zelhem*, deel P.C. .. » 10,—
Zeist. Gedeeltelijke opbrengst van de bazar door den Zendingskring „Kersbergen" .. » 100,—
Zoelmond. Door Ds. G. C. C. Geyskes, deel P.C. .. » 3,30
Zutphen. (Afd.) Door Ds. R. H. Drijber, contrib. ƒ 111,75; van Mej. van Boven ƒ 3,30; van Mevr. Garssen Kiesouw, contrib. ƒ 4,03 en ƒ 4,03; gift ƒ 8,25; van het Vrouwen-Hulp-Gen. ƒ 5,58 en ƒ 2,50; ⅔ P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 50,— » 189,44

Door den Agent D. Hogeweg.

Bathmen, P.C. ƒ 17,34½; *Bovensmilde*, coll. Ned. Herv. Gem. ƒ 5,—; *Delden*, P.C. ƒ 13,78; *Garsthuizen*, deel P.C. ƒ 1,35; *Gasselte-Nijeveen*, deel P.C. ƒ 2,50, van de Meisjesvereen. ƒ 3,50; *Goor*, P.C. ƒ 14,78; *Gronau*, coll. spreekbeurt ƒ 2,69; *Hengelo (O)*, P.C. ƒ 42,69, Fam. L. ƒ 5; *Hollandscheveld*, van de

kinderen der Chr. School ƒ 4.91½; *Huixinge*, P.C. ƒ 15,65; *Kamperl*, contributiën ƒ 16,60; *Markelo*, ½ P.C. ƒ 5,—, contrib. ƒ 5,—; *Neerijnen*, coll. bij lichtbeelden ƒ 37,50; *Overdinkel*, coll. Ned. Herv. Gem. ƒ 3,87; *Terwolde*, P.C. Evangelisatie ƒ 2.23½; *Uithuizen*, deel P.C. ƒ 12,50; *Westerwolde*, deel P.C. ƒ 3,50; *Zandeweer*, deel P.C. ƒ 3,20; *Zeerijp*, ½ P.C. ƒ 12,57½ . . . . . ƒ 221,18

Door den Agent P. C. van Melle.

Axel, F. D. ƒ 1,—, F. E. ƒ 1,—, D. J. O. ƒ 1,—, A. E. ƒ 0,50, H. S. ƒ 1,—, Ds. J. B. H. ƒ 2,—, Dr. H. B. ƒ 1,—, C. M. v. L. ƒ 1,—, Gez. H. ƒ 2,—, J. de F. ƒ 1,—; *Biervliet*, contrib. ƒ 2,50; *Biggekerke*, contrib. ƒ 1,50; *Breskens*, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 4,05; *Bruinisse*, J. M. ƒ 2,—, Ds. C. W. ƒ 1,—, deel P.C. der Ned. Herv. Gem ƒ 7,50; *Cadzand*, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 5,—; *Den Hoek*, Kr. D. ƒ 1,—, P. de F. ƒ 0,50, Mej. de Wed. de K. ƒ 2,—, M. A. W. ƒ 1,—, J. A. K ƒ 0,50, A. W. ƒ 2,50, Ds. E. R ƒ 1,— deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 10,—, G. de F. ƒ 0,50, M. D. ƒ 2,50; *Kloosterzande*, P. A. N. ƒ 1.50; *Middelburg*, Mej. H. ƒ 1,50, uit de cat.bus van Ds. A. van der Flier ƒ 4,42½; *Sas van Gent*, Ds. v. A. v. H. R ƒ 1,50, kerkeraad der Ned. Herv. Gem. ƒ 2,50, A. v. H. ƒ 0,50, H. N. ƒ 0,50, P. S. ƒ 1,—, Mej. H. ƒ 2,50, van een dienstmeisje ƒ 0,50; *Sluiskil*, Fr. D. ƒ 1,—, J. V. ƒ 1,—; *Terneuzen*, R. D. ƒ 2,50, T. de B ƒ 1,—, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 10,—; *Zaamslag*, A. de K. ƒ 2,—, F. de K. ƒ 1,—, D. D. ƒ 1,—, A. D. ƒ 1,50, A. de F. ƒ 1,—, A. de J. ƒ 1.—, S. B. ƒ 1,—, J. S. ƒ 1,—, Mej. de Wed. D. D ƒ 2,50, D. D ƒ 1,—, W. S. ƒ 1,—, C. A. D. ƒ 0,50, J. O. ƒ 1,—, Mej. de Wed. Fr. D. ƒ 2,50, C. A. W. ƒ 0,50, L. A. de M. ƒ 1,—, Mej. P. D. ƒ 2,—, S. D. ƒ 1,—, Ds. G. v. D. ƒ 1,—, deel P.C. der Ned Herv. Gem. ƒ 7,50 . . . . . » 119,47½

Door den Agent H. Sijsling.

's Graveland, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 5,—; *Kage*, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 5,—; *Katwijk a/d R.*, Dames Kr. ƒ 2,—; *Ouderkerk a/d A.*, G. J. ƒ 1,—; *Overveen*, D. T. ƒ 1,—; *Sliedrecht*, P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 43,34½; *Voorhout*, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 2,15; *Zoeterwoude*, deel P.C. der Ned. Herv. Gem. ƒ 5,— . . . . . » 64,49½

Ontvangen van de „Zendingkerkjes."

No.		No.		No.		No.		No.	
17	ƒ 40,—	300	ƒ 2,08	437	ƒ 1.30	680	ƒ 10,—	862	ƒ 0.56½
171	» 7.30	305	» 4,67	625	» 3,50	703	» 1,66	867	» 1,—
213	» 5,—	365	» 0,52	634	» 1,—	749	» 5,13	882	» 1,33
274	» 3,—	395	» 1,—	639	» 8,—	770	» 5,27½	969	» 1,12½
298	» 7,40	417	» 2,94	672	» 0,78	860	» 3,—	974	» 6,29½
							bijeen		» 123,87
									ƒ 9137.40½
							Bedrag der vorige opgaaf		» 25416.43
									ƒ 34553.83½

Raming van Uitgaven over 1911 . . . . . ƒ 121328,—

Daarentegen werd ontvangen tot 30 Juni 1911 . . . . . „ 34554,—

Blijft voor 1911 . . . . ƒ 86774,—

Voor de Kweekschool en de Scholen in de Minahassa.

Wolvega. Door Mej. Sickenga, van de Kwartgulden-Vereeniging . . . . . ƒ 11,50

Buitendien werd ontvangen uit:

Segaran. Door Br. S. Luinenburg, van „Het fonds des Vredes, door het bloed des Kruises" te Soerabaja, bijdrage voor het werk te Soerabaja en Wlocng, over Januari/Maart 1911 . . . . . ƒ 157,50

Oosterbeek. Door Ds. A. J. v. 't Hooft, voor de Brug te Siti-ardja . . . . . ƒ 1,—

Agenten des Genootschaps: D. Hogeweg, te *Steenwijk;* P. C. van Melle, te *Middelburg;* H. Sijsling, te *Rotterdam*, Noordsingel 149.

Te ROTTERDAM, bij M. WYT & ZONEN.
Drukkers van het Nederlandsche Zendelinggenootschap. 56512-57440